

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, december 21-én.

351. szám.

Két beszéd.

Arra a kérdésre, mely most a levegőben lóg, két érdekes válasz hangzott el a mai napon. Az egyik a parlamentben, a másik Nagyváradon.

A téma közössége egymás mellé állítja ezt a két választ, ha máskülönben gróf Csáky Albin és Tisza Kálmán meglehetősen el is térnek egymástól a kivezető ut megjelölésében. Mert csak ebben térnek el — nem magok az illető államférfiak, de a beszédek. Az obstrukció szakadékait egyformán veszélyeseknek itéli meg mind a kettő, sőt majdnem úgy tetszik, hogy gróf Csáky Albin sokkal határozottabban festi falra a klotürt, mint Tisza Kálmán. A kisebbségnek a viselkedését, kívánságainak jogosulatlan voltát és eszközeinek veszedelmességét gróf Csáky Albin erősebb szavakkal bélyegzi meg, mint Nagyváradon a generális. S épen azért csudálatos, hogy az aggályosabb diagnózis után gróf Csáky Albin mégis könnyebben véli kezelhetőnek a bajt s úgy véli, hogy az egyszerű kormányváltás elejét venné az egész krízisnek. Ellenben Tisza Kálmán, aki kevesebbet beszél a bajról, sokkal radikálisabb kurát tart szükségesnek és gyökerében akarja elpusztítani a recidiva lehetőségét is. Ez az egész különbség a két válasz közt s ezt a tisztelt közönség körülbelül előbb is tudta, amikor még Csáky és Tisza nem nyilatkoztak. A cselekedeteik is elég világosan beszéltek.

Azóta, hogy Tisza Kálmán azt az emlékezetes javaslatot benyújtotta és gróf Csáky Albin a maga társaival kivonult, nagyon kis idő múlt. S ez a kis idő is a generális felfogását igazolta. Mert figyelje bárki az obstrukció csatakiáltásait és meg fog róla győződni, hogy az egyszerű kormányváltás a bajt nem orvosolná. Ha gróf Csáky Albin mégis ragaszkodik a maga felfogásához, ez csak azt bizonyítja, hogy maga szerint itéli meg az egész ellenzéket. Mert ő nyomban hajlandó volna békességre, ha más kormány váltaná fel a mait, ugyanezt hiszi az ellenzékről is. Ez pedig egészen mást kiált. Neki sem a kormány, sem a rendszer nem kell és mindenekfelett a szabályok minden olyan szigorításától fázik, melynek következtében a kisebbség többé nem diktálhatná a maga akaratát a többségre. S épen az ellenzéknek ezt a fokozódó étvágyát ismerte fel jobban Tisza Kálmán, mint gróf Csáky Albin, amikor ő az első lépésnél is hajthatatlan tagadással állt az obstrukció ellen. Nem az ellenzék kívánságaival próbált valami alkut árán számolni, hanem mindjárt azt a fontosabb kívánságot mérlegelte, amelyet a nemzet joggal támaszthat a parlamenti többség irányában. Gróf Csáky Albin az ellenzékkel számolt, amelynek kívánságai máról-holnapra változhatnak, Tisza Kálmán ellenben a nemzetre gondolt, amelynek érdekeire biztosabban lehet építeni.

Jóhiszemű volt mind a kettő. Nem is szabad másként föltenni. De annyi már is

bizonyos, hogy az eredmények inkább igazolják a Tisza Kálmán diagnózisát. Tapasztalhatta ezt ma gróf Csáky Albin, amikor a parlamentben kifejtette a maga álláspontját. Az egyik tábor sokalta, a másik keveselte, amit mondott. Megnyugodva egyik sem volt. S az egész beszéd olyan volt a hatásában, mint a nagybetegnek nyújtott csillapító szer. Csökkenteni ugyan a lázat, de a betegséget nem gyógyítja. Mert azt nem is támadja. Viszont egészen bizonyosra lehet venni, hogy a nagyváradai beszéd nyomán fel is jajdul a beteg. De épen ez bizonyítja, hogy az a goromba doktor az eleven sebbe nyult a kutató kezével. Megtalálta és meg is fogja gyógyíthatni. Arról aztán lehet vitatkozni, hogy eltalálta-e mindjárt a legjobb orvosságot.

Talán nem. De egy bizonyos, a bajt ő ismerte fel. Tisza Kálmán az ő mai beszédében az orvoslás módját is védi és jól védi. Ez az ő legtermészetesebb joga, hiszen annak a javaslatnak ő a szerzője s a felelősséget érte egészen magának követeli. Elég kemény ember hozzá, hogy el is viselje. De azért egy perczig sem kardoskodunk mellette, hogy az a javaslat a legszerűcsébb megoldás. Talán jobb formát is lehetett volna találni a többség megnyilatkozásául, talán nem. De ez mindegy. Hiszen nem az a lényeges, hogy miképen enyhít valami egy elkerülhetetlen állapot veszedelmes voltán, hanem hogy enyhít. Hogy harapófogóval vagy vala-

Megjutalmazott operáció.

— Tengerész-história. —

A „Nautilus” ágyunaszád nehezen hibálva küzdötte fel magát a tomboló scirocco ellen. Az áthatatosan dél-nyugatról nyomó szél erejét a legtapasztaltabb tisztek is, meg a sokkal hitelesebb angol gyártmány: a szél-erő-mutató műszer 8-as számmal jelölte. A mindenben precíz és exakt tengerészek ugyanis még a szelet is numerusok közé sorítják: 0-tól 10-ig. A 0-erejű szél tudniillik egyenlő a szélesenddel (ilyenkor a szél valószínűleg máshol fúj); a 10-es pedig annyi mint: orkán. E tabellából ítélve tehát egy olyan jól megmért No. 8. épen elég dolgot ad egy hajónak, kivált ha az csak olyan gyenge vitorlás ágyunaszád, mint a „Nautilus.”

A matróz-sereg átázva a sűrű esőtől, lucskosan az átesapkodó hullámoktól meg a nehéz munkában kigyöngyöző izzadságtól, dülöngye és támolyogva csuszolt meg kapaszkodott az árbocok és ágyúk között a közlekedés fentartására kifeszített kötelekbe kapaszkodva. Itt-ott nagyot lendülve gurult egy vizes matróz előre, részben elősegítve a naszád eszeveszett hanykolódásától, részben pedig „odébb szólítva” a fedélzet-mester ballábanak öregujja által, amely műveletben az „odébb szólításban” tudniillik Mezzorana fedélzet-mester ballába a harminczéves „vítaposás” alatt hihetetlen jártasságra tett szert. (Vítaposásnak nevezte a fedélzetmester a hadilobogó alatti szolgálatát, a különböző tengereken és oceánokon.)

Az ágyunaszádon száztíz ember és hat tiszti, azaz száztizenhat ember, közte hat tiszti, együttesen áldotta az eget. Szerencsére rongyos szélű, sűrű fekete felhők lebegtek a naszád meg az ég között, úgy, hogy az égbe vajmi kevés jutott ebből az imádságból. Jobb is volt így.

A hajóhid alatt elhelyezett kormánykereket hat matróz fogta háromkézre. A harmadik kéz alatt az egyik megfelelő láb értendő, amennyiben nagyságra és alakra nézve igen sok esetben a három között nehéz eldönteni, hogy melyik a kéz, melyik a láb.

A kormánykerék előtt, erősen fixirozva az ingó „boussolet”, az iránytűt, áll egy díszes kantsuk-tömeg, amelyből egy merészen kiálló, görbe éles orr (esetleges tévedések kikerülése czéljából megjegyzendő, hogy a ristikratikusán görbe orr) áll oly merészen előre, hogy a szakadó eső- és tengervíz ereszmódra ömlik le róla egy vékonyka patakban. Ez az orr az örkadetté, ki a hajóhidról vezénylő parancsnok kommandóit van hivatta tovább üvöltetni a harsogó szélben.

A sűrű sötét éjszakában czél nélkül imbolyog a könnyű naszád, élénken emlékeztetve arra a bizonyos dióhéjra. A fából épült hajó nyöszörög, recseg és ropog valamennyi eresztékében, amint elülről hátra és jobbról-balra nagyokat lökdös rajta a habtalan, tintafekete hatalmas hullámhegy, miközben a toronymagas árbocok óriási íveket írnak le a levegőben a rajtuk guggoló matrózokkal együtt.

A hajó iránya délnyugati lenne, ha lehetne. A „scirocco” azonban egyenesen onnan fúj és mert szél ellen nem lehet vitor-

lázni, a „Nautilus” nem tesz egyebet, mint bukdácsol, dülöng és nyöszörög, de előre nem halad. Ehelyett tehetetlenül nyomatja magát oldalvást a széltől és hullámoktól, ahol pedig már veszedelmesen közel van a sziklás part, kiálló szirtesücsaival. Tapasztalati tény azonban, hogy ezek közé jutni egy könnyű fahajóval nem tanácsos. A szél azonban nem tágit, a „Nautilus” pedig, mint láttuk, nem tud.

— Milliő szigony és ötszáz vasmacska! Ez aztán egy tele sapka szél, mondaná most egy regényben a „kapitány”, és jobb pófájából a bal pófájába gurítaná át a bagót. (Engedelmet egy kis közbeszurásért: csodálatos dolog, hogy míg a regényekben és tengeri leírásokban a kapitányok folyton káromkodnak meg bagóznak, a legénység pedig folyton hurrah-t üvölt és a sapkáját dobálja a levegőbe minden józan ok nélkül, addig a hajókon a kapitányok meg a matrózok mind ezeket nem cselekszik. Én a különböző tengereken való kóborlásaim alatt találkoztam — mondhatnám — a világ valamennyi tengeri nemzetének hajóival a legkülömbözőbb viszonyok között, de ok nélkül éljenezni, meg a sapkát a levegőbe dobálni soha sem tapasztaltam. Ezt, mondom, az emberek csak a regényekben teszik, meg a — margitszigeti alsó vendéglő terraszán, regattakor. Ha jón nem is tanácsolnám egyetlen jóra való matróznak sem. Először, mert a legesekeylebb zaj vagy kiabálás igen szigorú büntetéssel jár; amelyik matróz pedig az ő sapkáját könnyelműen dobálná és elvesztené, az 1 forint 14 krajczár „kincstári kárpótlást” fizetne, és hatórai kurta vasat kapna.)

mely finom csipetével huzatik-e ki a méregfog, már amennyire kihuzható, az meglehetősen másodrendű kérdés. S ha felfújják, csak annak a jele, hogy a főkérdésről akarják a figyelmet elterelni.

Az ugynevezett Tisza-lex szükségességét éppen azokban a napokban, mikor a nagy, fölvert lármában és a kilépettek távozásának zöreijében tanácstalanul állott a közvélemény, az indokolta leginkább, amit gróf Tisza István említett tegnap, hogy a tájékozatlan közvélemény sürgősen értesüljön, hogy a nemzeti képviselőt többsége hogyan gondolkodik.

De az az erős politikus, aki ma Nagyváradon az egész nemzetnek beszélt, abban is jobban ismeri fel a helyzetet, hogy ez az egész hajsza voltaképpen nem is az ő javaslata ellen indult. Ez csak ürügy. A sok kuruzsló fellázad a doktor ellen, aki nem éri be azzal, hogy örökösen csillapító porokat adjon, hanem az operációtól sem riad vissza. A haladás ősi ellenségei mozdultak meg, amikor valaki egyszer radikálisan akar eljárni. Mert nehéz azt elképzelni, hogy amikor egy előzékeny interpellációra adott válasz tudomásul vétele is biztosíthatná az ország ügyeinek zavartalan továbbvezetését, egy akadémikus törvényjavaslat miatt ekkora hajsza induljon. De igenis megrémültek az obstrukció zászlója alá sereglett katonák, hogy akadt egy politikus, aki jövőre időkire is ártalmatlanná akarja tenni őket. Innen az az izzó gyűlölet, amelyvel az egész obstrukció éppen csak Tisza Kálmán ellen fordul. Megújodott az az ellenzéki forrás, amelyből már husz esztendő óta zuhog a legaczelosabb magyar politikus alakjára a gyűlölet. S ha valami, talán ez bizonyítja legjobban, hogy az ellenzék még nem vesztette el egészen az ítélő erejét.

Tudja, hogy kit kell gyűlölnie és kit kell üldöznie. Egy darab magyar politika dölne ki a generálissal, mint ahogy bizonyos fákkal, ha sikerül a gyökereket szétroncsolni, az egész erdő is elpusztulna. De a generális sokkal mélyebben gyökeredzik ma a magyar politikában és sokkal izmosabb, semhogy az obstrukció arzenáljából akármilyen gyöngye fejével elvághatná a gyökereit.

Am az ellenzék jól fölismerete, hogy melyik fával pusztíthatná el az erdőt. Csak nincs hozzá ereje. Viszont a generális is jól ismerte fel, hogy hol támadhatja meg gyökereiben a kisebbség terrorisztikus hajlamait. És neki van hozzá ereje. Ami ebben a bajban az egyetlen szerencse . . .

Tisza Kálmán beszámolója.

Nagyvárad, december 20.

Tisza Kálmán ma délelőtt tizenegy órakor mondotta el beszámolóbeszédét a Feketes vendégfogadó dísztermében. Rendkívül nagy és előkelő közönség gyűlt erre az ünnepélyre össze. A város és a vármegye intelligenciájának színe jáva ott volt. legelő Beöthy László főispán és Szunyogh Péter alispán.

Tisza Kálmán kíséretében számos országgyűlési képviselő érkezett Nagyváradra s valamennyi ott volt a beszámolón is. Ezek a következők: Aidinger József, Benke Gyula, Beöthy Algernon, Daniel Gábor, Egyedi Arthur, Fischer Sándor, Gyárfás Endre, Kapdeó Ferencz, Kristóffy József, Magyary-Kossa Géza, Orley Kálmán, Pap Géza, Pinkovics József, Purgly Sándor, Rosenberg Gyula, báró Solyomossy Lajos, Szemere Attila, Szily Pongrácz, Szulyovszky Dezső, Telegdy József és Werner Gyula.

Tisza Kálmánt, amikor a terembe lépett, óriási tapsal és éljenzéssel fogadták.

A percekig tartó tetszésaj lecsillapodása után Hlatky Endre, a nagyváradi ügyvédi kamara elnöke szólott, mint a szabadelvű párt elnöke üdvözölve a város szeretett képviselőjét.

Ezután Tisza Kálmán állott fel és feszült figyelem között a következő beszédet mondotta:

(A beszámoló beszéd.)

Tisztelt Uraim!

Szülővárosom érdemes polgárai mindenekelőtt fogadják köszönetemet, hogy dacára az alkalmatlan időnek, ily nagy számmal megjelenni méltóztattak. (Élénk éljenzés.) Megvallom, kételkedtem abban, hogy ezen időben kérjem-e, hogy adjanak alkalmat nyilatkozni, de miután láttam főleg azt, hogy azok, akik a szólásszabadság és minden szabadság privilégizált védőinek állítják magukat, a szabad szót még a képviselőház termében is alig engedik meg, (Ugy van!) szükségesnek tartottam, hogy itt, ahol mindenesetre először tartozom eljárásomról beszámolni, tisztelt választóim előtt megjelenjek. (Halljuk! Halljuk!) Mindenekelőtt azért, mert olvastam régebben, hogy le fogok jönni, hogy magamat mentegessem, és hogy csorbát szenvedett prestige-emet helyreállítsam, — azt akarom mondani, hogy nem azért jöttem le, mert azt tartom, annak, aki lelkiismerete szerint teszi hazafiai kötelességét, mentegődésre nincs oka, (Ugy van! Élénk helyeslés.) ami pedig prestige-emet illeti, volt-e, van-e nekem, nem tudom; esorbát szenvedett-e, ha volt, azt sem tudom; de nem is keresem, mert én gyenge embernek tartom azt, aki, midőn komoly percekben magát valamire el kell határoznia, azt veszi számításba, vajjon az ő tekintélyének, népszerűségének, préstige-ének ártalmas lesz-e? (Élénk helyeslés.)

Hát tisztelt uraim, önök jól tudják, hogy hónapok óta a képviselőházban semmi komoly ügyet tárgyalni nem lehet (Ugy van!), tudják azt, hogy a néha bevallott, máskor tagadott obstrukciónak minden lehető eszköze felhasználásával a tárgyalások lehetetlenné tettek. Tudják azt, hogy hetekig folyt a vita csak afelett is, hogy az ország érdekében annyira szükséges indemnity-javaslat melyik napra tüsszessék napirendre. Tudják, hogy a nyilvánosság hősei zárt ülésekhez is folyamodtak, hogy az időt jobban tölthessék.

Majd minden felmerülő, kevésbé vagy inkább fontos körülményeknek felfúvásával ismét napokat töltöttek el, melyekre az országnak oly annyira szüksége lett volna. (Ugy van!)

Igy jutottunk el december elsejéhez, ekkor már minden ember kételkedett, hogy vajjon lehető-e az, hogy ujévig legalább is az államháztar-

Ilyenformán tehát a „Nautilus” parancsnoka nem gurítja át a bagót jobbról balra és nem mondja, hogy: millió szigony és ötszáz vasmacska, hanem azt mondja, hogy:

— Ör-kadet! A gépház főnökét!

A kantsukhalmaz a merészen kiálló orral megindul a parancs teljesítésére, és kapaszkodik a hajó elejére, ahol a gépház főnökét gyanítja. Utjában, az előőrboz tájékán, rászól egy kadet-társ, aki némileg vetélytársa. Ez meg tudnillik hihetetlenül pisze orráról híres.

— Te, nehogy a hajó orrára menj most!

— Ugyan miért nem?

— Azért, mert ugy tudom, hogy éppen készülünk szélnek fordulni.

— Hát aztán? kérdi a nagyorru, valamit már gyanitva.

— Hát, hogy a mennykőbe forduljunk mi szélnek, ha te ott állasz az — orroddal.

A következő pillanatban már gurult a pisze, akár ha a fedélzet-mester intette volna edébb.

Eközben előkerült a gépész-főnök, kit a parancsnok a magyarázó indokolások és okadatolások beleértésével és a töle kitalálható terjedelmességgel felkért, hogy:

— Haladéktalanul fűtessen három kazánt; harmincz percz alatt gőz alatt álljunk. Köszönöm.

A gépész, egy szárazföldi tisztet kétségbeesztően civilizis lomhasággal fordult sarjón a kapott parancsra, az igaz. De az is igaz, hogy a „Nautilus” harmincz perczrel a null másodperczrel a kapott parancs után gőz alatt állott. Nagyon fűtült a kazánok — gőz-sípjával és miközben a le-

győlte a vitorlákat illetékes rudjakra, a naszad most már ezél-, irány- és öntudatosan nekiindult a legközelebbi kikötőnek, illetőleg csak menedékhelynek.

A közügybe eső legközelebbi öböl T... n volt, az ioniai tengernek egyik legszakibb pontja. Egy elhagyatott, bóra és scirocco ellen csak gyengén védett nyílt öböl, néhány lapostetejű, omladozó vakolatu kocka formára épített házzal, melyek olyan szanaszéjjel feküsznek, mintha egy koczkázó szörta volna ki őket a poharából.

Ennek az öbölnek a közepén van egy ugynevezett „boye”; egy, a vízszínen uszó hatalmas vashordó, a tetején óriási nagyságú füllel; az egész pedig hatalmas lánczczal és ugyanilyen horgonynyal van kitéphetlenül odaerősítve a tenger fenekéhez. Ez a „boye” volt az, ami T... n öblét a „Nautilus” számára az uralkodó viszonyok között kívánatosá tette. Mert egy hadihajó biztos elhorgonyzása különben sem gyerekjáték; de súlyos sciroconál, szakadó, zugó zápor közepett, keromsötét éjszakában, rosszul védett nyílt öbölben, tíz napi lavirozásban kimerült legénységgel — valóságos feladat. Még a „boye” segítségbevételével is nehéz feladat.

Egyike ama feladatoknak, melyeknek végrehajtásában jelentékeny szerepe szokott jutni Knezevich „marsgastnak” (káplári rang), a „Nautilus” Góliáthjának. Ez a Góliáth tulajdonképpen dávidabb volt Dávidnál, amennyiben nem volt magasabb 153 centiméternél, bele-számítva azt is, hogy sorozáskor a mérőpózna alatt a lábujjhegyére állt. De ezt a minimális hossz mértéket megtoldotta oly széles vállal, hogy a vállával befődte a leghatalmasabb kö-zépsőcsőcs árnyékát is. És hogy milyen karjai

voltak, azt megmutatta egyszer Honkongban, ahol valamelyik kínai „virágcsónakon” (amelyeken tudvalevőleg mandolászemű kínai honleányok árulnak virágot) megbarátkozván egyszer egy pirosfrakkos skót tüzerrel, úgy megölelte azt, hogy törött bordával szállították be a Sailors-Hospitalba.

Nos tehát, a „Nautilus” elhorgonyzásának ügyében ennek a dávidszerű Góliáthnak jutott az a szerep, hogy a karvastagságu drótkötelet áthuzza a „boye” fülén. A naszad megszire kinyúló orrmányán lovagolva, kezében készen tartva a hatalmas kötelet, leste a kedvező pillanatot, hogy fülöncsiphesse a „boyet”, mely hol mélyen elmerült a fölötté elcsapó hullámban, hol magasra kiugrott a tajtéköz hab alól. Ugyanekkor a naszad oly mélyen bukdácsolt előlről hátra, hogy ormányával mélyen befúrta magát a „boye” körül támadó örvénybe, később pedig fölugrott, mint egy ágaskodó paripa. Mindannyiszor magával rántotta az ormányon lovagló Knezevichet, ki kezében a kantárszárral — a drótkötellel — leste az alkalmat, melyben áthuzhatja a „boye” fülén. Ugy egy tuczat fürdő után, sikerült is a manőver, és néhány perczrel később az ágyunaszad biztonságba volt helyezve. A „Nautilus” pihent a horgony előtt, már amennyire a 8-as scirocco ezt megengedi és vele együtt pihent mintegy száztíz ember.

De nem sokáig.

Alig egy felórával az elhorgonyzás után, éjjeli egy óra tájt, felhangzott a hajó-orról az őrszem felszólító kiáltása:

— Bott-hoy!

Ez a „bott-hoy” azt akarja mondani: Boot-choé! (= halló, csónak!); a szokásos

tás zavartalan megőrzése végett annyira szükséges indennitv-javaslat törvénynyé lehessen.

Sőt nem csak kételkedett, de talán helyesebben mondom, ha azt mondom, hogy minden ember már kétségbeesett efelől. Ily körülmények közt nagyon komolyan foglalkozva az ügyvel, jöttem én arra a gondolatra és itt ismétlem, én jöttem rá, épen azért a felelősséget viselem is, ha kell (Élénk éljenzés), mert gyenge embernek tartom, aki valamitől azért akar megszökni, mert a felelősséget nem vállalja el (Ugy van) Én elvállalom. (Élénk tetszés és helyeslés) Én jöttem arra a gondolatra, hogy keressünk módot, amely által egyfelől még egyszer figyelmeztetjük a képviselőház minden tagját, hogy ideje volna már legalább az indennitv törvényerőre emelkedni engedni, de ha ez nem sikerül, másfelől konstatáljuk azt, hogy nem a képviselőház többségének hibájából következik be, ha bekövetkezik, az az állapot, hogy majd szorosan vett alkotmányos eljárásom kívül kell az ország legfontosabb érdekeit megmenteni. (Ugy van) Ez volt főindoka azon törvényjavaslatnak, melyet a többség értekezletén előterjesztettem. Hiszen indokolását is bemutattam, abból is méltóztatnak arra nézve többeket megítélhetni; de azóta, mióta ez történt, mindenféle támadások, vádak emeltek ezen javaslat ellen. Én nem terjeszkedhetem most ki mindenre, de a két legfontosabb vádat igenis érinteni akarom. Az egyik az, hogy a javaslat teljes, felelősség nélküli, feltétlen hatalmat ad az abszolutisztikus kormányzásra a kormány kezébe; a másik, hogy a képviselőház jogait csorbítja, mert a képviselőházi határozat helyébe egy pártkör határozatát akarja emelni. Hát, tisztelt uraim, vajjon van-e ezekben a vádokban csak még egy szemernyi igazság is? (Halljuk! Halljuk!) Én azt gondolom és úgy tudom: nincs. Mire ad meghatalmazást? Arra . . . de hiszen nem is ad meghatalmazást, hanem miben akarja a törvényjavaslat hogy meghatalmazás adassék? Abban, hogy a kormány, az ország, az állam gazdasági ügyeit zavarba jönni ne engedje, de azon korlátok között, melyeket az indennitvről szóló törvényjavaslat megszab, azoknak fentartását eszközölje. (Helyeslés.) No, gondolom, ez nem korlátlan felhatalmazás. Mire indítványoz felhatalmazást annak másik pontja? Nem arra, hogy az Ausztriával, a monarchia másik államával folyamatban levő egyezségi tárgyalások alap-

ján valami újat csináljon, hanem csakis arra, hogy az eddigi állapot, a status quo fentartassék addig, amíg a törvényhozás másképp nem intézkedik. (Ugy van!)

Ha tehát szorosan vesszük, még azt is lehetne mondani, hogy miután mindenki tudja azt, hogy bárki legyen a kormányon, annak nem szabad semmi okon az ország összes viszonyait január elsejétől kezdve felfordulni engedni, még azt is lehetne mondani, hogy korlátozás is van, mert figyelmeztetés van benne, hogy ezen felhatalmazás nagy fontosságánál fogva, eddig mehet, de tovább nem. (Ugy van!) A felelősséget illetőleg pedig nemcsak a párt egyes tagjai hangsúlyozták, de maga a miniszterelnök elmondta az értekezleten, hogy úgy az alkotmányos, mint a jogi felelősség természetesen sértetlenül a minisztériumon marad, még ha ezen felhatalmazás megadatnék is és az indítványokra legfőleg egy bizonyos foka az erkölcsi felelősségnek háramlik. De különben, ugyan kérem, hát miben fekszik az, hogy egy klub a maga határozatával a törvényhozást, a képviselőház jogait akarja usurpálni, annak körébe vág? Hiszen, bocsánatot kérek, ahol a világon pártok vannak, ha egy párttag egy indítványt akar beterjeszteni a törvényhozásnak, hisz azt mindig elő fogja adni abban a klubban, amelynek tagja, (Ugy van.) hogy az a párt tudomást szerezzen róla, pártolja vagy ne, amint neki tetszik (Élénk helyeslés.) és ugyan kérem, azok az urak, akik most ezért feljajdulnak, sőt vádakat emelnek, oly hamar elfelejtik, amit ők tettek? Hiszen nem régi dolog, midőn az ellenzék három árnyalata, mely bizony elveire nézve különben is messze áll egymástól, saját konferenciáiban, majd vegyes küldöttek által megállapított egy feliratot és nem egy ember adta be azt, nem, hanem akiket csak előkaptak azon három párt embereiből, elfogták és aláírták valamennyivel. (Élénk tetszés és helyeslés.) No, de ezt szabad; ez egy alkotmánymentő tény; de midőn a többség ugyanazt teszi, az már hazaárulás. (Zajos tetszés.) De hát, uraim, most már ezekkel a vádakkal sem érik be, most már felhívást intéznek a nemzethez, amelyben azt mondják: a kormány, a szabadelvű párt veszélyezteti az alkotmányt, nemzet, ébredj, mentsd meg ezt az alkotmányt! S hogy ennek a felhívásnak nagyobb sikerét remélhessék, még azokon az általam már

jelzett és a valóságnak meg nem felelő állításokon kívül belevonnak még egyet, ami ugyan abban a javaslatban egy szóval sem foglaltatik, sem nem érintetik, az unjoncozás kérdését gondolom. Azt hiszik, azzal fognak legjobban hatni. Pedig miután az unjoncozási törvény megalkotása nincs janár elsejéhez kötve, arról abban a javaslatban ugyan egy betű, egy szó sincs, sőt belemagarázni is teljesen lehetetlen. (Helyeslés.)

Hát megvallom, uraim, én nem szeretnék erős szavakat használni, nem is fogok; intenciókat gyanúsítani pedig — bármennyire teszik is azzal a párttal, amelyhez tartozom, de talán mondhatnám főként velem, — nem fogok; nem azért, mintha ők meg nem érdemelnék, de mert azt tartom, méltatlan én hozzám. (Igaz, ugy van, élénk tetszés.) De hát azok az urak igazán nem veszik észre, hogy mennyi kárt okoztak már eddig is az országnak? (Ugy van.) Pedig az országnak tekintélye, ugy a monarchián belül, mint a külföld előtt, merem mondani, sohsem volt olyan mint most, midőn a világ szemét ránk, mint a magyaroszátrák monarchia biztos alapját képező államra fordították azok, amik a szomszéd Ausztriában, a monarchia másik államában az utóbbi időben történtek. (Igaz, ugy van.) Igazán nem veszik észre, hogy anyagilag is azáltal, hogy az összes viszonyok bizonytalanságba jönnek, mennyi kárt okoznak az ország minden kereső, munkája után élő polgárának, legyen az földműves, kereskedő vagy iparos, (Igaz! Ugy van!) és hogy minő kárt okoznak anyagi téren az ország hitelének? Hisz méltóztatnak tudni, Magyarország még nem oly penz-gazdag ország, hogy a külföldi tőkék támogatására ne szorulna. (Ugy van!) Ezt megkapja olcsón, ha konszolidáltak a viszonyai, ellenben nem kapja meg, ha nem konszolidáltak. Sőt az eddig ott elhelyezett pénzbeli alapok is kezdenek már visszaszivárogni, saját pénzügyzetünknek megrontásával. (Igaz! Ugy van!)

De ha már erre nem is gondolnak, legalább gondolnak meg azt, hogy ha így folytatják az eljárást, és ha az ő, a nemzethez intézett kiáltványuknak itt-ott sikere lenne, minő bajba hoznák azon szegény embereket, akiket felültettek! (Igaz! Ugy van!) Vajjon, ha az, ami nem lehet, megtörténne, hogy az sikerre vezetne, ugyan mit csinálnának? Hisz kiből ál-

megszólítás, melyet egy hadihajóról bármely közeledő csónakra kiáltanak.

A kiáltásból következtetve mindenestre nyilvánvalóvá lett annyi, hogy egy csónak közeledik a hajóhoz. Már pedig egy idegen csónak, T . . . n öblében, ilyen időjárásnál, éjfélt után egy óraker, okvetetlenül jelent valamit.

Annyit jelentett, hogy a c o n s u l felelősége napok óta súlyos beteg; legyen szíves az orvos, nézzen át egy percze a partra, és segítsen rajta, ha tud.

A fülledt levegőjű, dohos cabin keskeny ágyán álmatlanul heverő orvos épen valami orvosi folyóiraton rontotta szeméit, egy halványan pislogó olajméceses sárga fényénél, midőn jelentették neki, hogy egy kicsit menjen ki a partra; egy szegény öreg asszony van ott, aki nagyon várja.

A hajóorvos tudomásul véve a jelentést, letette a tudományos folyóiratot, felvette a vízhatlan kautsuk-öltönyt, zsebredugta kis műszeres táskáját, négykézláb végigcsuszott a corridorban felakasztott függőágyak alatt, felment a fedélzetre, odalépett a hajólépcsőnél váró kavaszhoz és csak annyit szolt:

— Mehetünk!

A csónakban ketten eveztek; egy nehéz halász-bárka volt, kormány- és vitorla nélkül. A két sötét alaknak az arczát nem lehetett kivenni a koromfekete éjszakában. A délnyugati szél végigsöpört az öblön, majdnem telemerítve az alacsonyperemű lengő járművet. Az orvos hol az egyik, hol a másik lábát emelte a térdére, hogy ne egyszerre ázzon mind a kettő a bokán felül érő vízben. Itt-ott a gyomrához nyúlt és meggörnyedt, mint aki görcsökben szenved; napok óta heves gyomor-bántalomban szenvedett, melyet a legcseké-

lyebb változást nélkülöző, emészthetetlen és időnkint undorító conserv-táplálékok idéztek elő.

Rövid félórai erőltetett evezés után a csónak beleütődött valamibe: a sziklapart volt. A csónakból kiemelt lámpa néhány durván vágott lépcsőt világított meg. Hogy a hátal a cél felé ülő két evezős hogyan talált rá így, minden keresés nélkül, a fekete éjszakában, zúgó zajlásban, az ép ugy tünemény-szerű, mint az, ahogyan a shingalez gyöngyhá-lász rátalál a vizalatti sziklákra csupán szimat után.

Az orvos a két evezős által közrefogva, előlről huzatva, hátulról tolatva, a csónak kampói segítségével felkapaszkodott a meredek sziklaparton, miközben jól vigyázott, hogy az utána felnyaldosó hullámok le ne kapják onnan, mint a salamander a kőfalról a legyet.

Néhány percnyire a parttól állott a ház, melyben a beteg feküdt. Az ajtóban váró férj alázatos udvariassággal mentegetőzött a késői háborgatásért; — de — bár nem is sejtve, hogy milyen lobogó hajó az, mely a viharban bemenekült az elhagyatott öblébe — biztos reménnyel fordult a lobogóhoz segélyért stb. Az orvos megnyugtatta, hogy készséggel áll rendelkezésére, kivált mióta megtudta, hogy földinek tehet szolgálatot.

Beléptek a betegszobába. Egy gyengén világított, igen szerény berendezésű szobában, kámför és camilla-fele théák gőzében, majdnem eltemetve a pirosesikos dunyhák és párnák között feküdt egy korosabb, természetes nő, arczán hosszadalmas és kínos betegség kifejezésével.

Már az első informáló kérdések után az orvos rájött, hogy hiába jött. Hiába, amennyi-

ben a megfelelő műszerek nélkül jött. Olyan bántalomról volt szó, melynél azonnali, haladéktalanul végrehajtandó műtétet kell csinálni melyet az orvosnak bármily viszonyok között egyes-egyedül is végre kell hogy hajtson. A műtét ugyan súlyos és életbevágó, nem is jár mindig a remélt sikeres eredménnyel, de a műtét nélkül — melyet mi, orvosok h e r n i o t o m i a n a k nevezünk — az illető beteg f e l t é t l e n ü l e l p u s z t u l .

Megmagyarázván a férjnek a tényállást, elhatározta, hogy visszamegy a hajóra, magához veszi a szükséges műszereket, melyekkel minden hajó pazarul el van látva. A hajóra való visszatérés csaknem fényképszerűleg hiva ugyan olyan viszonyok között történt, mint a kijövetel; csupán a lépcsőkön való lemenetelnél volt egy kis variáció: tudniillik most nem tolták hátulról és tartották előlről, hanem tartották elől és hátul, hogy a nedves, lejtős, félméteres lépcsőfokokon ne zuhanjon le a sötét örvénybe. Azután megint következtek az átsapó hullámok, az előlről hátra mozgó két sötét alak, a bokán felül érő hideg víz, a gyomorgörcsök, stb.

A hajón magához vette a műszereket és magával vitte az egyik „egészségügyi matrózt”, ahogyan a betegápolókat nevezik. Kisérőül, illetőleg asszisztensnek önként ajánlkozott egy fiatal kadet, ki azon körülménynél fogva, hogy az édes anyjának egyik unokaöccse két féleven át orvosnövendék volt egyszer a bécsi egyetemen, nagy rokonszenvét és még több hivatottságot érzett a medicinális tudományokhoz.

Az újabb szárazföldi expedíció számára ezuttal egy hadicsónak bocsátatott vízre. A nyolcz matróz hatalmas evezőrudjának (Ezek-

lanak? Három árnyalatból. Már most is furcsa az egy kissé, midőn például a szabadelvűség leg-szélsőbb határán álló negyvennyolczasok szövetkeznek a néppárttal, (Igaz! Ugy van!) és szövetkeznek a nemzeti párttal; (Igaz! Ugy van!) mikor a nemzeti párt, amely azt mondja, hogy a hátrahentes alapon áll, sőt a közös vámterületnek sem feltétlen ellensége, szövetkezik azokkal, akik ezen alapot lerontani akarják, akik a vámsorompók felállítását követelik, és amikor szövetkezik még kikkel? A néppárttal, holott ők, — bár a törvény megalkotásában nem vettek részt, sőt azokat egyrésztük ellenezte, mégis mindig azt mondták, hogyha valami egyszer törvény, azt meg kell tartani; mondom, szövetkeznek a néppárttal, melynek zászlaján az van: ezen törvény nem is törvény, ez alól kibujni szabad és kötelesség. (Ugy van! Tetszés.) Ámde, ha sikert aratnak, melyik lesz a siker? Én azt hiszem, mindegyik azt hinné, az övé, (Derűtlenség.) hogy ő az ügyesebb és hogy a többi neki szolgál. (Élénk derűtlenség és tetszés.) Én azonban azt hiszem, az egyik sem lenne. A nagy veszteség pedig a felháborodott viszonyoknak folytán az ország és a nemzeté. (Ugy van! Élénk tetszés.) Én megvallom, mintán elismerem, hogy azok közt az urak közt sok, az értelmiségnek is magas fokán álló ember van, midőn azon csufosan ugynevezett lex-Tiszát oly kegyetlenül és a valóságnak elhallgatásával vagy nem való dolgok állításával úgy támadják, csak egyet képzelhetek indokul, ez az egy az — és az, megvallom, örömmre szolgál — hogy látják, ha ez beadatik a képviselőháznak — nem azt mondom, hogy tárgyalatik, mert azt sohasem hitte senki, hogy ezt tárgyalni fogják — ha beadatik, hivatalosan dokumentáltatik a jövődő számára, hogy kik azok, akik az országra nézve az ideiglenes alkotmányon kívüli eljárás szükségét előidéztek. (Igaz! Ugy van!) Pedig ha ők azt kerülni akarják, ha ők azt az állapotot olyannyira elítélik, kezükben van a megoldás kulcsa. (Igaz! Ugy van!) Hiszen ami azóta is lehetett volna, de még ma is lehetséges, fogadják el az indemnity-javaslatot, (Ugy van!) vagy ne fogadják el, csak engedjék, hogy a többség fogadhassa azt el. (Élénk helyeslés és derűtlenség.) Engedjék, hogy az Ausztriával való kiegyezési dolgokra nézve tárgyalni lehessen, ekkor az egészen

vége van, és senkinek sem jut eszébe, erről még valaha is beszélni közülünk. De hát, uraim, ezek az urak inkább szeretnek a szabadelvű párttal szemben honmentők lenni, de valljuk meg az igazat, ez nem nehéz feladat, mert megmenteni a hazát és az alkotmányt, amikor azt senki sem támadja meg, bizony nem nagy dolog. (Élénk helyeslés.) És végre is azután attól, amibe eljárásukkal, hiszem, nem szándékosan viszik bele az országot, már az ország nepe csak maga mentheti meg magát. (Igaz, ugy van.) Uraim! Ily viszonyok közt, amidőn az obstrukció folyton tart, azt hiszem, nemcsak nem hiba, hanem kötelesség is utána nézni, hogy mást volt-e obstrukció és ha igen, mit csináltak ott a parlamentárizmus megmentésére. (Ugy van! Halljuk!) Én is igyekeztem tehát figyelmemet talán helyesen, főleg Angliára fordítani, mint a parlamentárizmus igazi hazájára. (Halljuk, halljuk!) Obstrukció volt ott is, csak hogy az enyhébb volt, mint a miénk, mert ott a kisebbségnek nem jutott eszébe, hogy az ország kormányán csak az lehessen, akinek ottléte ő is beleegyezik. (Derűtlenség és tetszés.) Pedig ez a petituma a mai obstrukciónális törekvésnek. (Ugy van.) És miután ott is volt obstrukció, midőn 1882-ben egy 41 óráig tartó ülés után — mert ott nem ragaszkodnak annyira a negyedik órához, még az obstruálók sem (Tetszés.) — az elnök, a speaker azt mondta, hogy ily viszonyok közt különleges eljárásra van szükség, bezárta a vitát. A törvényjavaslatot ezután szavazás alá hocsátotta és azt el is fogadták. Másnap 36 képviselő ellenszegült az elnök akaratának és ennek az lett az eredménye, hogy azoknak jogát egyenkint egy időre felfüggesztették és az illetőket a házból kivezetették. (Helyeslés.) Ezután folyt a közdelem; az elnöki jogok mindinkább tágitattak, míg 1886-ban az akkori Salisbury-kormány javaslatot tett a házszabályok módosítására, egy külön bizottságot választottak annak tárgyalására és a kormány által tett javaslatokhoz csekély módosításokkal az ellenzék vezére, Gladstone, akinek szabadelvűségét senki kétségbe nem vonhatja, hozzájárul. A ház azonban akkor csakis a klotúrt fogadta el, a többi módosításokat nem. Ez a klotúr abból állott, hogy bármikor, ha az elnök is helyenvalónak látja, hogy a kérdés tételessé fel és ha akkor, amikor az elnök felteszi a kérdést, egy többség, amely legalább

kétszáz tagból áll, az indítványra reászavaz, a vita be van zárva és minden ellenvetés nélkül szavaznak. Azonban ezt még nem találták elégnek, hanem ezt 1888-ban megváltoztatták és azt mondták, hogy minden egyes tag indítványozhatja, mielőtt éjjélkor — mert ez ott a rendes ülés vége — az elnök leszáll az elnöki székről. Ha az elnök helyenvalónak látja, hogy a kérdés feltételessé és ha akkor, amikor az elnök felteszi a kérdést, száz tag az indítványra reászavaz, a vita be van zárva és minden ellenvetés nélkül szavaznak. Ismétlem, hogy félre ne értessem, hogy az elnöknek meg van az a joga azt mondani, mikor egyuttal indítványozza, hogy még ez nincs idején és hogy ez a kisebbség jogainak tulságos korlátozása volna. Ez esetben természetesen elmarad a klotúr feletti szavazás. Én uraim, mindenki tudja, egész életemben ellensége voltam a klotúrnak, nem kívánom azt ma sem, adja Isten, hogy ne legyen rá szükség, de ha mégis odajutnánk és nem más, mint a kisebbség obstrukciója folytán, hogy választani kell parlamentáris alkotmány, vagy a klotúr közt, akkor bizony nem kell sokáig fontolgatni, hogy a kettő közül, melyiket kell választani. (Élénk helyeslés.) Tudom, hogy azért is megfogtam támadni, hogy ezeket elmondtam, még inkább tudom, mert már olvastam is, hogyha klotúr-re nézve indítvány tételnek, azt fogják mondani, hogy ennek a többség az oka (Halljuk! Halljuk!) és miért, uraim? azért, mert azt mondják, ki kellett volna egyezni az obstruálókcal. Ez igen szép, sőt én azt tartom, egyes törvényjavaslatoknál, egyes kérdéseknél az ellenzékkel, amely korlátok közt marad, tanácskozni, sőt annak sokszor eredményeket is kell tenni. De, uraim, mi az eredmény, amelyet most kívánunk és mit helyeznek érte kilátásba? (Halljuk! Halljuk!) Hisz ez annyit tenne ma vagy tett volna, mint hogy a többség abdikáljon a kisebbség előtt, (Ugy van!) engedje, hogy Magyarországon a parlamentárizmus legsarkalatosabb elveivel ellentétben a kisebbség igazgassa az országot (Ugy van!) és uraim, hisz Magyarország — nem felejtettük el még — századokon keresztül volt kisebbségi kormány alatt. Akkor a rendi alkotmány ezt meg is engedte és voltak azok között, akik a kormányon voltak, ha nem is mindig, de időközönként bizonyosan nem-

kel tessék vagy két órán át evezni és azután hurrázni a margitszigeti alsó vendéglő terraszán!) egyenletes kimért csapkodása az esőtől kissé lecsillapodott hullámokon, nagy mértékben emelte a kedélyi depressziót. De az erőlyes, szabályos evezőutak felébresztették az orvosban a tetters munkakedvet; az előtte álló felelősségterhes életmentő műtét analízise elűzte a komor hangulatot. Elfelejtette a gyomorkatarrhust, a melancholiától dühös sötét apró kabint; megbocsátotta a himlőhelyes olasz szakácsnak a cipőtalpszerű sültéket, meg az avasolajos salátákat. Csak annak a halálos betegségben szenvedő öreg asszonynak fájdalomtól eltorzított arca lebegett előtte a sötét éjben és annak nyöszörgő sóhajai hangzottak fülébe a zugó zajlásban.

Az önkéntes kadetten, meg a hivatásos betegápolón kívül az asszisztálandó személyezethez egy másik önkéntes is csatlakozott a kalandos éjjeli expedícióban. Ez a harmadik, Geiger volt, a „krokodilus-ölő”, egy intelligens, rokonszenves magyar fiú. (Jelenleg a budapesti Walser-gyárnak egyik elsőosztályú, kiváló ügyességű mechanikusa.) A krokodilus-ölő címhez úgy jutott, hogy egyszer Shanghaiban, a Wusong-partján, ő, a hivatásos „Büchsenmacher” (puskaműves) kapta a megbízást, hogy két hatalmas yangtae-kiangi krokodilust, az Európába való átszállításhoz méltóan acél-pléh koporsóba elhelyezzen, illetőleg légmentesen beölmözzön. Előbb azonban az orvos megbízott, hogy a háromméteres bestiákat a rendelkezésére álló módon a temetésre előkészítse, mely megbízatásnak az orvos, a vízbefojtási kísérleteredménytelensége után, csak mérgekészletnek teljes felhasználásával volt képes eleget tenni. És mert e műveletekben a különben galambazelid Geiger puskaműves csodálatos

szolgálatkészséggel szerepelt és a két krokodilust örök időkre könyezni megszüntette, rajta ragadt a harezias hangzású cím: Geiger a krokodilus-ölő. (Ebből persze az tűnik ki, hogy büntetlenül csak a doktornak szabad — krokodilust ölni.)

— A beteg lakása előtt zárt sorfalat állott a kis helység valamennyi lakója, beleszámítva azokat is, kik nem a saját lábukon jöttek oda, a — betegeket.

Az operációnál szükséges szerepkiosztás már az uton megtörténvén, az életbevágó műtét minden hosszabb bevezető czeremóniák nélkül hamarosan meglétt, nagy öröme az aggódó férjnek, óriási megkönnyebbülésére a betegnek, és nem kis büszkeségére a puskaműves Geigernek, ki immár másodszor asszisztált sikerrel az orvosnak, az ő földijének.

A vihar elől csak provizorikus szándékkal bemenekülő ágyunaszád még napokig maradt aztán elhorgonyozva a t... ni „bove” előtt; részben némi havariák kijavítása végett, de még inkább az operát betegre való tekintetből, kit lelketlenség lett volna a még mindig annyira szükséges orvosi felügyelet nélkül magaráhagyni. Az öbölben veszteglő hajó ott tartózkodása alatt egy kisebbzerű Lourdes jelentőségére emelkedett. A telep és környezetének évek óta meggyült chronikus betegek — asszonyok, aggok és gyermekek — tíz mértöldnyi területre serégltek nehéz halászbárkákban és könnyű ladikokban az ágyunaszádhhoz, mely úgy magaslott ki a körülötte táborozó csónak-flottából, mint országos vásáron a gyorsos zsidó ekhós társzekeré. Évek óta felgyült ficzomok, rosszul gyógyult csonttörések, daganatok, akkorára megnövesztve, mintha kamatokat hajtottak volna tulajdonosaiknak, belül, kül-, fül-, bőr- és szembántalmak, szóval: a

betegségek egész kincstára halmozódott össze naponként a „Nautilus” körül.

A környék legirigyeltebb emberei — súlyos betegek voltak. Valósággal ünnepezték az öreg datolyást, Karaklidesz Vetánt, kit azért hoztak közköltésen a hatodik határból, hogy a kisebbik fejét — egy másfél kilónyi zsirdaganatot — a hajó-doktor eltávolítsa. Az emberek valóságos dúskálkodtak az ingyen-doktorban, ingyen gyógy- és kötszerekben. És e boldogsághoz nem is kellett egyéb, mint egy 10—12 órai ut a nyitott csónakban, meg valami súlyos hántalom.

T... n öböl és környékének ez örök időkre emlékezetes boldog időszaka azonban nem sokáig tartott. A havariák tökéletesen rendbe hoztván, egy a beteg öreg asszonynál, valamint a hajó bordáin és kötélzetén, az ötödik napon a „Nautilus” felvonta horgonyát, kibontotta a vitorláit és T... n szomorú öböléből kivonult.

Mindenestre nagyobb mennyiségű áldás szállhatott utána az ott lakók részéről, mert hosszú időn keresztül derült kék ég alatt simán és zavartalanul folytathatta útját a tükörsima Csendes-tengeren.

Az orvos is megkapta a jutalmát utólagosan. Tudniillik hetekkel később megérkeztek a „Nautilus”-ra a fölöttes hatóságok rendelkezései és a válaszok a beküldött jelentésekre. Ezek között volt a t... ni esetre vonatkozó válasz is, melyekben többek között el volt mondva, hogy: „... a szolgálat nevében köszönet és elismerés nyilvánítatik a hajó — p a r a n e s n o k á n a k, hogy az adott súlyos viszonyok és körülmények között sem mulasztotta el az idegen földön élő alattvalónak orvosi segílyt nyújt — tatni.”

Dr. Gáspár Ferencz

csak képzett, de hazafias emberek, és mire ment az ország azon harmincz év alatt, ami alatt a parlamenti rendszer mellett a többség uralkodik. (Ugy van! Tetszés.) Tehát ismétlem, uraim, én ma is óhajtom, hogy a klotúrhez nyulni ne kelljen, de ha az a keserves perc elérkezik, akkor gondolja meg kérem mindenki, hogy ha a mi kisebbségben levő képviselőtársaink tanultak — mert hiszen ki tagadhatná, hogy azoktól az uraktól a lécsi Reichsrathból tanulták (Ugy van!), akik annak tekintélyét tönkre tették — talán szabad másnak is tanulnia, Anglia legszabadabb elvű, legnagyobb államférfiaitól. (Ugy van! Tetszés és helyeslés.)

Tisztelt uraim! Főiek, nem tehettem eleget a hozzám fűzött várakozásnak, mert helyzetet rajzoltam, eshetőségre mutattam rá, de biztos kiegészítő utra vagy megnyugtatóra mutatni képes nem voltam. De uraim, ez nem azt teszi, hogy én azért hazánk és nemzetünk jövője felett kétségbeesném. Nem. Van egy, amiben bízom és ez az, hogy a magyar nemzetnek azt hiszem nehéz időkben bebizonyított politikai tapintata, judiciuma, józan esze és hazafisága, mely annyiszor megtalálta a mentő eszközt kultúradásokkal szemben, meg fogja azt találni ma is; ami ugyan nehezebb, midőn, nem szándékkal bizonyosan, de saját megbízott fiait tesz ki a legnagyobb veszedelemnek. (Igaz! Ugy van! Tetszés.)

Ez az én bizalmam alapja. De erre természetesen az szükséges, hogy mindenki teljesítse kötelességét; akár támadják érte, akár nem, igyekeznek legjobb tudása szerint felvilágosítani a nemzetet széles ez országban, mindenféle osztály vagy felekezeti különbség nélkül. (Ugy van!)

Én a magam részéről, midőn újra megköszönöm, hogy meghallgatni sziveskedtek, csak azt ígérem, hogy ameddig Isten élni enged, azt, ami meggyőződésem szerint kötelességem, teljesíteni fogom. (Hosszantartó élénk éljenzés.) Tisztelt választóim! Önöknek teljes joguk van az általam elmondottak felett a legélesebb kritikát gyakorolni. Egyhez azonban nincs senkinek joga — és azzal önök bizonyára nem fognak élni — intenciómat tagalmazni. (Igaz! Ugy van!) Ha az önök ítélete ellenem üt ki, az fájni fog, mert ki tagadhatná, hogy minden, a nyilvános pályán élő embernek a legnagyobb öröme, ha előbb közelebb álló, majd távolabb álló polgártársai elismerését, jóváérményét bírja. (Ugy van!) De még ezt is el fogom viselni inkább, semhogy ne tegyem azt, amit lelkem sugall. (Hosszantartó élénk tetszés, helyeslés éljenzés és taps.)

Ezután Hlatky Endre nagy hatást keltett beszédében köszönte meg a választók nevében a beszámolót, mire Tisza Kálmán a jelenlevők lelkes éljenzése közt távozott.

(A lakoma.)

A beszámoló beszéd után délelőtt egy óraker a Fekete-sas éttermében nagy lakoma volt Tisza Kálmán tiszteletére. Valami háromezresen lehetett az ünnepi társas ebéd.

Az első felköszöntőt Pally Lajos mondta Tisza Kálmánra.

Márkus László beszélt ezután, rámutatva arra, hogy a parlamentárizmusnak, s egyszerű mind a nemzeti államnak is veszedelme a nemzeti párt, tehát küzdelmével egyenesen a nemzeti állam ellen tör. A szabadelvű párt azonban, amelyből a megbontó elemek kiváltak, elég erős lesz az alkotmány megvédésére. Élteni báró Bánffy Dezső miniszterelnököt, azért a martíromagszámba menő munkájáért, amelylyel most a kormányt vezeti.

Hlatky Endre Tisza Kálmán nagyérdemeit fejtegette Bosznia okkupációja s az egyházpolitika körül, és fölemlíti a szabadelvű párt érdekében tett nagy szolgálatait is. Élteni a disszidenseket, akik kárhoztatták az ellenzék malmára hajtják a vizet. A szabadelvű párt győzelmében — ugymond — törhetetlen hitünk van. Élteni a szabadelvű párt vezéreit.

Friedländer Samu Tisza Kálmánt élteni.

Kristóffy József országgyűlési képviselő fejtegeti, hogy az ellenzék terhel a felelősség a most kiűtött politikai anarchia miatt. Nagyon vesze-

delmes a helyzet, ha már Tisza is felüli harczai vértjét, de ők követik a harczban s elvérzenek, ha kell, a szabadelvűségért. A veszély a magyar közeposztályt is fenyegeti, melytől el akarja venni uralmát az az osztály, mely a hatalmat mindig rosszul kezelte s amely az országot visszaszülyesztene a szellemi sötétségbe. Nagyvárad választóit élteni.

Várad Zsigmond a szabadelvű párt jövőjére üríti poharát.

Werner Gyula országgyűlési képviselő Apponyi legutóbbi parlamenti beszédével polemizál. Apponyi azt mondta, hogy az egész obstrukció a kormány elmaradt nyilatkozata miatt történt. Ha tehát nem ismerik a kormány terveit, miért támadják? Miért nem várnak addig, míg megismerik? Akkor is idő lesz megtámadni. Az ellenzék a választási visszaéléseket hányja a kormány szemére. E vád elhangzott minden kormány ellen, akkor is, mikor Csáky és Szilágyi ültek a kabinetben.

A nemzeti párt gyűlöli a kormányt, mert programja legélesebb pontját megvalósította és a katonai javaslatokat betervezte. Egy kiváló politikusról szól, aki egy ízben azt mondta az obstrukciónál, hogy veszedelmes fegyver, mert megfontolandó, hogyan fogja föl a korona a kisebbséggel szemben feladatait. Idézett ez a híres politikus Deáktól is, hogy mindent kockáztathatunk a hazáért, csak magát a hazát nem. Tudják-e ki volt e kiváló politikus? Apponyi Albert! Tiszára és a liberális politika győzelmére emeli poharát.

Tisza Kálmán erre a következő beszédet mondotta:

Tisztelt uraim! Méltóztassanak megengedni, hogy visszaéljek türelmükkel, holott úgy is próbára tettem azt délelőtt. Én nem iszom polgártársaim egészségeért. Azok, kiket nem a háladatosság, de a hazafiai erény indított, kifejezték irántam való jóindulatukat s ezt köszönöm. (Éljenzés.) Engedjék meg, hogy egy különös dolgot említsek. (Halljuk! Halljuk!) Magamról beszélek, (Halljuk!) azt, hogy hazaáruló vagyok. 1875-ben kezdtek emlégetni, (Dérültség.) azóta ez elaludt s csak egyszer-mászor ismétlődött. Most ismét azt mondják rólam, hogy hazaáruló vagyok, (Éljenzés.) azt kívánom uraim, hogy amint bevált 1875-ben a hazaárulásom, úgy váljon be most is, (Taps és éljenzés.) s annyit haladjon ez az ország, mint amennyit haladt 1875 óta. (Viháros taps. Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Serdült Bálint és Bulyovszky polgármester Tisza Kálmánt és Gabel Jakab Tisza Istvánt éllette ezután.

(A debreczeniek üdvözlöte.)

A debreczeni szabadelvű párt ma reggel a következő táviratot küldte Tisza Kálmánhoz a Nagyváradra:

A debreczeni szabadelvű párt nagyméltóságodat, kinek államférfiai bölcsesége és tapintata a jelenlegi súlyos körülmények közepette az országot a biztos és óhajtott révpárt felé vezeti, mély tisztelettel üdvözlöli.

Lengyel Imre,
pártelnök.

Folytatása következik!...

(Az országgyűlésből.)

Harmadnapja már, hogy az öreg Madarász apó elnököl a tisztelt Házban. Mikor ma bejött és a fogására akasztotta a téli kabátját. — ugyanarra a fogásra, melyre már emberemlékezet óta minden nap felteszi, megszólította Münnich Aurél:

— Józsi bátyám, miért nem foglalod el az elnök fényes termet?

— Elférek én itt is. Én azt reméltem, hogy ma már véget ér a dicsőségem, de úgy látom, hogy nem igen engednek.

— Annál is inkább foglald el az elnök termet. Megilletnek.

Az öreg ur szerénykedett, azután mégis csak arra szánta el magát, hogy a kabátját jövőre is csak ott tartja a többi „polgártárs” mellett...

Odabenn már nem ilyen kedélyesen folyt a dolgok. A tanácskozó teremből kikergették az idyllt, ott háborúság folyik. Mindjárt az ülés elején Rakovszky István számon kérte a válasz nélkül maradt interpellációkat és sürgette az inkompatibilitási bizottság összehívását a miniszterelnöktől. És amikor a miniszterelnök erre felelni akart, az ellenzék éktelen zajongással próbálta báró Bánffy beszédében megakasztani. A zaj daczára a miniszterelnök elmondotta, amit mondani akart. Mielőtt az ülés tulajdonképeni napirendtelenségére áttérhettek, még Rohonczy Gedeon kritizálta meg Bartha Miklós egy tegnapi közbeszólását, melyet aztán Bartha az ülés további folyamán rektifikált.

Az ülésen egyébként a szónokok sorát gróf Csáky Albin nyitotta meg, ki ma bemutatkozott, mint a pártonkivüliek pártvezére. Óvatos volt, és ezért egyenlő mértékkel mért minden oldal felé. Az ellenzéknek csak az tetszett, hogy a kormány-, főleg a kormányelnök-változást szükségesnek mondta.

Utána Hegedüs Sándor szólalt fel, ki ötletes, ügyes polemikus beszédben czáfolta az ellenzék vádjait, végül pedig arra apostrofálta az ellenzék, hogy türtőztesse a haragját néhány napra és így tegye lehetővé a parlamenti béke helyreállítását.

Szentiványi Kálmán, kit a nemzeti párt küldött ma harczvonalba, elkövete azt, amire a kormány sohasem gondolt. Megörökitette a Ház naplójában a lex-Tiszát, melynek tehát, anélkül, hogy beterveztetett volna a Házban, annak naplójában örökös nyoma lesz.

Az ülés végén Polónyi Géza „szónokolt” olyan hangon, amelyet Hajdu-Szoboszlón bizonyára röstelt volna használni.

A képviselőház ülése.

Madarász József korelnök megnyitván az ülést, bejelent a ujabban beérkezett kérvényeket, melyek kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

(Napirend előtt.)

Rakovszky István azzal a kormányváltással szemben, mintha az ellenzék járatná le a parlamentet, kijelenti, hogy szerinte a kormány nem tiszteli a képviselőházat, aminek bizonyosságára fölolvassa a válasz nélkül maradt interpellációk sorozatát s fölemlíti, hogy az inkompatibilitási bizottság még nem működik. Ha Fest Lajos össze nem hívja e bizottságot: a szónok föl fogja olvasni a 22-szeresen, 33-szorosan inkompatibilis képviselők névsorát. (Mozgás.)

Báró Bánffy jelentkezik szólásra. (Felkiáltások: Hazaáruló! Abczug! Ki vele!)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon.) (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Tisztelt Ház! (Folytonos zaj.) Rakovszky István képviselő ur hibázta a kormányt azért, hogy a hozzáintézett interpellációkra a házszabályok által előírt időben nem nyilatkozott. (Folytonos zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Kötelességemnek tartom bejelenteni, miszerint igenis a kormány ismeri kötelességét (Folytonos nagy zaj.), mely szerint, ha csak lehetséges, a házszabályok által rendelt időben interpellációkra nyilatkozni kell. Azonban e rendkívüli körülményekre való tekintettel, amelyekben most vagyunk, nem tehetünk eleget a házszabályok ezen rendelkezésének. (Folytonos nagy zaj.) Mindaddig, amíg a Ház elnöksége megválasztva nem lesz, a kormány nem tartja lehetőnek azt, hogy a Ház érdemlegesen általában határozatokat hozhasson. (Helyeslés jobbfelől. Zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Erre való tekintettel mindaddig, amíg az elnökség megválasztva nem lesz, a kormány nincs azon helyzetben, hogy az interpellációkra válaszoljon. (Helyeslés jobbfelől. Zaj a bal- és szélső baloldalon.) Ha az elnökség megválasztása által a Ház véglegesen meg lesz alakulva, akkor a kormány igenis megadja a válaszokat az interpellációkra is. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Rohonczy Gedeon szintén a napirend előtt szólván, fölemlítette, hogy tegnap Bartha Miklós,

amikor gróf Károlyi István a királyné meggyilkolásáról beszélt, azt kiáltotta közbe, hogy a pénzügyminiszter nevet. Ezt a közbekiáltást Bartha csak felhevülésében tehetette, mert nemesak a Házban, de az egész országban nincs egyetlen polgár, aki ezen nevetni tudna. Nem akar kritikát gyakorolni a Ház tanácskozásainak hangja fölött, de az ilyen közbeszólások tiltakozás nélkül elhangzania még sem szabad.

(Vita az elnökválasztásról.)

Gróf Csáky Albin azt fejtette, hogy a megválasztandó elnöknek előre nem lehet utasításokat adni, mert nem tételezhető fel róla előre, hogy pártos lesz. Azután a helyzetről nyilatkozik. (Mozgás.) A kormány súlyos mulasztást követett volna el, ha a kvótakérdésben utolsó szavát már elmondta volna. Az önálló rendelkezések dolgában sem megokolt az obstrukció, mert hisz nincsen kizárva, hogy a kiegyezési javaslatok alkotmányosan letárgyalhatók legyenek, tehát még nincs itt az ideje az önálló berendezkedésre vonatkozó előterjesztéseknek. A báró Bánffy ellen nyilvánult személyi motívumokról csak annyit szól, hogy az ezek körül kifejlődött harcok is megrontották a Ház munkarendjét.

A szónokban már régebben aggodalmak élnek a kormányelnök elhatározásai és intézkedései iránt. Ez aggodalmak kezdődtek a kormányelnök eljárása következtében az inkompatibilitási ügyben és betetőzödtek a Dezsőffy-ügynél. Aggodalmak egészen megnöttek a Tisza-féle javaslat benyújtásánál. E javaslatról előzetes tudomása volt, s azonnal kijelentette Bánffynak, hogy ahhoz nem fog hozzájárulni. A javaslat benyújtása iránti szándék már elkészült. (Zaj. Mozgás.) Nem tudta a szónok, mikor nyújtják be a pártklub elé ezt a javaslatot, bár Bánffynál kérdőzködött, mert különben ott a klubban állást foglalt volna. Tisza gróffal szemben megjegyzi, hogy ez a javaslat fölösleges, mint törvényhozási akció. Ha e javaslat csak tüntetés a kormány mellett: akkor nem jól választották, mert pro foro interno rendkívüli, példának dolog az országgyűlési törvénytelő pártkörnek institúciója kormánybiztosítás törvény ellenére, törvénytelenségre főlhatalmaz törvénytelenül, elháritására a politikai és erkölcsi felelősségnek. Ez az alkotmányosság alapelveibe ütközik. (Tetszés.) Ha országos kolera volna, hogy az országgyűlés össze nem jöhett, akkor intézkedhetnék csak törvényhozás nélkül a kormány, de akkor is csak teljes felelősséggel. (Mozgás.)

Tisza Kálmán azt a precedenst akarta elkerülni, hogy a kormány a többség hozzájárulása nélkül is törvényellenesen kormányozzon s e buzgólkodásában megalkotta azt a precedenst, mikép kell könnyen venni, semmibe sem venni a parlamenti nehézségeket. Más kibontakozást pedig nem láttak a disszidensek, mint a mielőbbi kormány-s még mielőbbi kormányelnöki változást. (Taps.) Lehet, hogy ezek következtében a kormánytörténet és társait támadni fogja, ezt nyugodt és tiszta lelkiismerettel ki fogják állani. (Taps.)

Hegedüs Sándor: Az elnök személye ellen bizalmatlanságot kifejezni már megválasztása előtt nem lehet. A Ház különben is állandóan ellenőrzi az elnök működését s így nem lehet erőszaktól tartani. Perczel különben nem a kormány, hanem a szabadelvű párt jelöltje. Csáky a kiegyezési ellenvetésekkel polemizál. Tisza István helyesen fejezte ki a pártnak az 1867: XII. törvényezikerről vallott felfogását, melyet nem változtattak meg. Erről az esetről súlyos támadásokat intézni a kormány ellen, semmi ok sincs. A helyzet magyarázatát a felmerült incidensek felhasználásában látja. A vitarendező bizottság, ez a legújabb parlamenti intézmény, minden incidenset hatalmasan kiaknázott. Tegyük fel, hogy az incidensek hibák voltak a kormány és pártja részéről, de arra senkit sem hatalmaznak fel, hogy nyolcznapos napirendi vitákat provokáljanak. Helyteleníti, hogy a két év előtti választási visszaéléseket most részletesen heteken át tárgyalják. Hiszen ugyanezen választások óta már sok üdvös intézkedést hozott a parlament az ellenzék közreműködésével. Az ellenzék visszaél az incidensekkel. Ez a boszu politikája!

Blaskovics Ferencz: Nem fogunk ezukrot hinteni!

Ivánka Oszkár: Az önké a szélső politikája!

Hegedüs Sándor: A nemzet nem azért küldött ide!

Wittmann János: Ne merjenek a nemzetre hivatozni!

Bléró Lajos: Bánffy többé nem fog választani!

Hegedüs Sándor: Én nem Bánffyt védem, hanem a parlamentárizmust védem. S jogom van erre, mert ez reám is vád. A lex-Tisza miatt a legsúlyosabb vádakat hozták fel, ki-ki a maga tudása és izlése szerint. Sajátságosnak tartja, hogy

még Apponyi is a benyújtásról beszél, pedig a javaslat nincs is itt. A szabadelvű párt nem akart az országnak törvényt hozni. Ilyen tudatlanságot vagy gonosztságot nem lehet feltételezni. A lex-Tisza egy indemnitást, a kiegyezési provizóriumot tartalmazza. Ha ez a Házba nem nyújtatik be, nem tekinthető egyének, mint egy, a nemzethez intézett manifesztum, mint akár az ellenzék manifesztuma. — A miniszterelnök kijelentette, hogy az ex-lex alatt együtt tartja a Házat, ami az ellenőrzést biztosítja.

Ha nem kerül rá a sor a Tisza-javaslat beterjesztésére, akkor ez egy egyszerű pártmanifesztum. Ami a precedenst illeti, ebben a tekintetben úgy látszik, tévedés fog fenn. Hát az igaz, hogy az aláírók morális felelősséget vállalnak a kormány jövővédeleméért. Ez azért szükséges, mert a kormány nem hibás a jelenlegi helyzet előidézésében és ezt a szabadelvű pártnak kifejezetten el kell ismernie. Apponyival polemizálva kijelenti, hogy a tegnapi konkluziójával inkább ártott az ügynek, mint használt. Ha elismeri — és ékes szavakkal elismerte, — hogy az obstrukció káros, akkor vonja le e premisszákból a konkluziókat. — Kritizálja Apponyi amaz utolsó kijelentését, hogy a béke kísérleteinek első feltétele a lex-Tisza visszavonása. Ha logikus akart lenni gróf Apponyi, akkor mondja, hogy a béke helyzeáll, ha a Tisza-féle javaslat aláírásait visszavonják. Hát erről lehetne beszélni.

Ha önk megigérik, hogy az obstrukciótól elállanak, mi elállunk a Tisza-lextől. (Derült-ség Felkiáltások: Olyan nincs! Ebből nem esznek! Kellene egy-e!)

Hegedüs Sándor befejezésül aposztrofálja a két elnök szereplését: Szilágyiét és Madarászt. (Éljenzés.) — Mindkét elnök: a lelépő és a korlónk, békítő szóval fordult az ellenzékhez. Kéri, hogy szivleljék meg e békítő szavakat. A jobboldal lelkesen tapsot, a szónokot barátai üdvözlök.)

(Bartha közbekiáltása.)

Bartha Miklós személyes kérdésben kijelenti, hogy tegnapi közbeszólását hibásan vették be a Ház naplójába. Köszönettel tartozik Rohonczy képviselőnek, hogy alkalmat adott neki a rektifikációra. Gróf Károlyi István beszéde alatt a tulajdonal az elnök emelvény közelében többen beszélgettek s mosolyogtak. Ezért kiáltott oda:

„Nem tudják, miről van szó! A királyné meggyilkolásáról! Ezt csak nem nevetik!”

Ezeket mondotta. A Ház naplójába ez így került: Azt nevetik, hogy a királyné meggyilkolták. Bármilyen nagy az ellentét közöttünk, de arról meg van győződve, hogy a parlamentnek nincsen olyan tagja, aki a királyné meggyilkolása fölött nevetne. Ezért nem is mondhatta azt a közbeszólást. (Általános helyeslés.)

(A lex-Tisza felolvasása.)

Szentiványi Árpád az elnökválasztás okaival foglalkozik. Szilágyi és Láng azért hagyták oda az elnöki szék, mert a házszabályok törvénytelen alkalmazását követelték. Kardoss Kálmán alelnök-nél már láttuk azt a nevezetes tízennégy-órás ülést. Perczel Dezsőtől előre fel lehet tenni, hogy a házszabályokat törvénytelenül fogja kezelni. Hiszen a belügyminiszter itt a parlamentben dicsekedett azzal, hogy a bátorság nem közönséges mértékével rendelkezik. Láttuk, hogyan alkalmazta azt a bátorságot a törvénytelenségek és az erőszak terén.

A Tisza-féle javaslatot merényletnek nevezi. Felolvassa a javaslatot indoklásával együtt. (Felkiáltások: Halljuk az aláírásokat! Hadd kerüljenek a naplóba!)

Szentiványi Árpád meghajol az ellenzék kéreése előtt s felolvassa az aláírásokat. Mikor Széll Kálmán nevét olvassa

Tibád Antal felkiált: Mit szól ehhez Deák Ferencz!?

Szentiványi Árpád tovább olvassa a neveket. Az ellenzék dühösen megabecugolja Tiszáikat. A névsorolvasás után felzug kórusban az ellenzék: — Még egyszer! Még százszor!

Nagy Sándor: Kérjük másodszori olvasását!

Szalay Károly: Szégyen egyszer is felolvasni!

Szentiványi Árpád: Az ellenzék küzdelmével csak akkor hagy fel, ha Bánffyval megbukik a politikai rendszer. Egy mesét mond el. Egy anya a leányát feltette. Fátyol és keztü nélkül nem volt szabad kimennie, hogy senki még csak tekintéssel se érinthesse. Egyszer csolnakázás közben a vízbe esett. Segítségért kiáltozott. Erős karu férfiak usztak utána. Nem nézték, hol fogják meg, de kivonszolták a partra és akkor az anya, nem hogy haragudott volna az életmentők durva fogásáért, de saját kezével tépte le a ruhát leánya tes-

téről, hogy öt dörzsöléssel életre ébreszszék. A mi feltett leányunk a parlamentárizmus. Még a szel-letől is óvjuk, de ha életveszélyben forog, akkor nem habozunk erős karral védelmére sietni és minden szemérmességet félretéve, kincsünket megmenteni.

Ezért kívánjuk az elnökségnél a házszabályok kezelésének biztosítását és ezért járul hozzá Kossuth határozati javaslatához. (Éljenzés a bal-és szélső baloldalon.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után

Polónyi Géza: A parlamentben többségről csak akkor lehet szó, ha szavazásra kerül a sor. A vitaközös és meggyőződés fegyvereivel való küzdelemnek a magyar parlamentben nem volt soha eredménye. Az az elv, hogy a többség minden, lejárta magát. Mindenhol feledték azt, hogy az egyszerű többség semmi. Ma már minősített többségről beszélnek.

Önök rombadöntik az alkotmányt. Kövessék lelkiismeretük szavát s buktassák meg Bánffyt, a ki a bukást már rég kiérdemelte. (Tetszés és taps.) Az ellenzék küzdelmét személyes harcznak ismerik. Személyes harcz-e az, ha az ellenzék követeli, hogy a törvényt meg ne szegjék.

Az ischli tárgyalások után azt hirdették a kormánypárt lapjai, még az is, melynek Hegedüs Sándor a főmunkatársa, hogy új provizóriumot kötni nem lehet. Új provizórium esetén Bánffy lemondását helyezték kilátásba. Hogyan állunk ma? Semmiféle kormány sem tudja e kérdést megoldani provizórium nélkül.

Nem Bánffy és Perczel kormányozzák az országot, hanem a közlegény, aki most már post festum manifesztumával. (Óriási derült-ség és percekig tartó taps.) Addig, míg Tisza Kálmán fogja intézni az ország ügyeit, addig itt béke nem lesz. (Zajos tetszés és taps.)

Tiszáék orvul akarják megtámadni az országot. Ezt, ha kell, erőszakkal is meg fogjuk akadályozni. (Perczekig tartó taps.) Meg fogjuk a tört kezükben, amelylyel az alkotmány ellen intéznek orvítamadást.

Csáky leleplezése, hogy nem tudatták a konferenciát, magyarázza meg, miként sikerülhetett e preteritánus csíny. (Zajos tetszés és taps.)

A javaslatot azért nyújtatták be Tisza Kálmánnal, mert ő már nem blamáthatja magát. (Tetszés.)

Önök, akik mindenáron Bánffyt tartják, a koronát és nemzetet végveszélybe akarják dönteni egy t ö k f i l k ó é r t. (Zajos éljenzés, taps a bal-és szélső baloldalon. Nagy mozgás és zaj a jobboldalon.)

Madarász József: Tudja, hogy nem sértő szándékkal használta a kifejezést, de azt hiszi, hogy hazánk mostani viszonyai között a nyugodt tárgyalás kívánatos. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Tiszáék azért támogatják Bánffyt, hogy magukat megmentsek. Bánffy bukásával jól tudják, bukunk ők is. Ha Bánffyt megmentik most, két-három hónap múlva úgy is megbukik, mert ilyen miniszterelnök nem kell senkinek, s ez esetben a kis Pipin grótot a kipottyant házelnöki méltóságból be lehet vétetni a miniszterelnöki székbe. (Zajos tetszés.) Azt az áldozatot a nemzet nem hozhatja meg, hogy a Tisza-család kedvéért még az alkotmányt is megsértsek. (Tetszés.)

A házszabályok letiprásával akarták keresztülvinni a lex-Tiszát s behozni önk számára a klotürt. És kit akarnak elnöknek tenni, Perczel Dezsőt. Lehet-e az elnöki méltóságba tiltetni ezt a férfit, aki az Engel-féle borhamisítás ügyében az ismert módon járt el? Perczel belügyminiszter, akinek hatásköréhez tartoznak a választások. Bánffy azonban kivette a választások vezetését a Perczel kezéből. Mi kell a választások vezetéséhez. Tudjuk most már, szelid nyomás és választási pártkassza. Miért nem merte ezt Bánffy Perczelre bízni.

Az ellenzék nem hagy fel a küzdelemmel. Könytelenek lesznek a parlamentet feloszlatni. Az ellenzékét egészen nem irthatják ki s ha csak huszonötön is jönnek be, erkölcsi kötelességük lesz a harc folytatása a Bánffy-kormány ellen. (Tetszés.)

Elvárom önöktől — végzi beszédét — hogy megmentik az országot e rothadó, bűzlő madárijesztő kormányzástól, visszaadják a nemzetnek a békét és megvédik az alkotmányt.

Ha nem, hát legyen harc, végletekig menő harc a törvény és alkotmány védelmére. (Zajos éljenzés.)

Az elnök az ülést fél három órakor bezárta.

A politikai helyzet.

Ami ma a politikai helyzeten javíthatott, nem Budapesten történt, hanem Nagyváradon. Ott mondotta el ma Tisza Kálmán beszámolóját, melyet már egy előző lapon közlünk. A fővárosban jóformán semmi se történt, mert csak nem tekintjük világraszóló eseménynek a lármás jeleneteket a Házban, vagy pedig, hogy új minisztert kaptunk a bécsi magyar házba.

A mai nap szegényes történetét itt mondjuk el:

(Az új miniszter.)

A holnapi hivatalos lap élén két királyi kézirat fog megjelenni. Az egyik, amely báró Bánffy Dezső miniszterelnököt fölmenti a király személye körüli miniszterium vezetésétől és egyszersmind „önfeláldozó odaadással teljesített hű szolgálataiért köszönetet és teljes elismerést” fejez ki neki. E meleg kifejezés nem is feltűnő, mert csak egyik kis jele azon sok közül, melyekben a korona bizalma sűrű egymásutánban nyilvánul Bánffy iránt. A második királyi kézirat gróf Széchényi Manó kinevezi a latere miniszterre és egyszersmind a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozza neki.

A két királyi kézirat szövege egyébként a következő:

I.

Kedves báró Bánffy! Midőn Önt előterjesztése folytán a Személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésétől ezennel felmentem, fogadja ez alkalommal is önfeláldozó odaadással teljesített hű szolgálataiért köszönetet és teljes elismerésemet.

Kelt Bécsben, 1898. évi december hó 20-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

B. Bánffy s. k.

II.

Kedves Gróf Széchényi! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán Önt Személyem körüli magyar miniszteremmé ezennel kinevezem és Önnek egyidejűleg a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi december hó 20-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

B. Bánffy s. k.

Az államtitkári méltóságot az új miniszter mellett egyelőre nem töltik be.

(Szilágyi Dezső beszámolója.)

A pozsonyi szabadelvű párt ma gróf Esterházy István elnöklése alatt értekezletet tartott, amelyen megbeszélték azt, hogy miként fogadják csütörtökön Szilágyi Dezsőt, az első kerület képviselőjét. Az értekezleten többen felszólaltak és végül elhatározták, hogy Szilágyinak egyhanguan bizalmat szavaznak, bár az obstrukciót a legélesebben elítélik.

(Madarász József és Herman Ottó.)

Madarász József, a Ház korelnöke, a mai posztal a következő levelet kapta:

Madarász József népképviselőnek, a magyar országgyűlés képviselőháza ez idej korelnökének.
Budapest, 1898. december 19.

Szívem, lelkem barátja!

Kedves Józsi bécsi!

Nem tehetem, hogy ebben az állandóbb alakban ne fűdvöljjelek azon a díszes helyen, ahova nem pártérdek, hanem életkorod, melyhez szepülő polgári erény és tisztesség járul — állított.

Te korelnöke vagy a háborgó törvényhozásnak s abban a perczen, amelyben az elnöki széke elfoglaltad, mint gránitsziklán a zajló hullám, megtört a szenvedély: ilyen az igazi erkölcs hatalma!

Mint az a szikla, nem inogtál meg sohasem, amíg a tisztelet, amely e díszes helyen fogadott. A beszéd, amelyet mondottál, gyönyörű és bölcs volt.

Kitűnően választottad az idézetet és a törvény mint legfogatosabb intelmet azokkal az elemekkel szemben, amelyek sokszor azt a benyomást teszik, mintha nem is ismernék a régebbi törvényeket, megfélemlítettek volna teljesen még arról is, ami mi még politikai ellenfelünktől, Deák Ferencztől is mint igazságot elfogadtunk.

Az intellem aranybölcsösége abban gyökered-

zik, hogy fölfelé és lefelé szölt egyaránt. Ami pedig viszonyaink között ragyogóvá teszi a sikert, ez az, hogy igazán radikális irányu polgár érte el.

Azt mondják, hogy utolsónak maradtál a magyar törvényhozásban. Utolsó, de hatalmas építési irmag, amelyből mégis csak ki fog csirázni hazánk függetlensége, amelyet mi feltételekhez soha sem kötöttünk, mert természetadta jog.

A magyarok Istene tartson meg!

Törhetlen ragaszkodással váltig híved

Herman Ottó.

(A függetlenségi párt értekezlete.)

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este értekezletet tartott. Ezen az értekezleten Kossuth Ferencz elnök bejelentette, hogy a zemplénmegyei egyesült ellenzék, a zentai függetlenségi pártkör, a tiszaföldvári és szolnoki ellenzéki polgárok gyűlései üdvözlő iratokat és sürgönyöket küldtek. Az értekezlet ezt tudomásul vette és aztán a nemzethez intézett párt-kiáltvány terjesztését beszélte meg.

(A budapesti nagygyűlés.)

A fővárosi összes választókerületeiből másfél száz előkelő polgár 22-én délután öt órakor a Vigadóban szabadelvű párti gyűlést tart. Ezen a gyűlésen bizalmat szavaznak a kormányának.

KÜLFÖLD.

Feszültség Bécs és Berlin közt. Egy frankfurti táviratunk jelenti: Thun grófnak a kiutasítási ügyben mondott beszéde nagyon feszült viszonyt teremtett Bécs és Berlin közt. Hogy még mindig nincs elsimitva az ügy, az kitűnik abból, hogy Szögyény-Marich László berlini nagykövetségét a német császár sűrűn fogadja kihallgatáson, ami valószínűleg gróf Thun beszédének tulajdonítható. Ma délelőtt Szögyény-Marich berlini nagykövet ismét hosszabb ideig volt a császárnál kihallgatáson.

A Reichsrathból. Az osztrák képviselőház ma elfogadta a szolgák fizetéséről szóló törvény-

Páris, december 20.

A szenátus ma a kémkedés és árulás büntetésének szigorításáról szóló indítványt tárgyalta.

Mousseroin pótindítványt tesz, amelyben azt kívánja, hogy az árulást béke idején is halállal büntessék.

Clamageran ellenzi az indítványt, mert tulságosan szigorú és szörnyűségnek mondja, hogy egyes esetekben elítélték a vádlottat, anélkül, hogy az egész peranyagot közölték volna a védelemmel. A Dreyfus-per revíziójára célozva, azt mondja, hogy az merő komédia, ha nem közlik az összes ügyiratokat a semmitűszéssel. (Zaj.)

Morellet előadó elfogadásra ajánlja az indítványt azzal a megokolással, hogy meg kell büntetni az árulókat, akik különben közönséges gonosztevőknek minősítendők.

Le Provost de Launay védi a javaslatot és tiltakozik a hadsereget támadó üzemek ellen.

A szenátus végül elfogadja a törvényjavaslatot a bizottságban megállapított és ugy Leuret igazságügyminiszter, mint Freycinet hadügyminiszter által pártolt szövegezésben, amely szerint az árulásban bűnösnek talált tisztviselők béke idején is halállal büntetendők.

Fourniere (szociálista) azt indítványozza, hogy engedjék meg a katonáknak politikai jogaik gyakorlását. Indítványának sürgős tárgyalását kéri és felolvassa az indítvány megokolását, amelyben célzásokat tesz néhány tábornok, köztük Jamont legutóbbi napiparancsára. (A szónokot zajosan félbeszakítják. Közbekiáltások: Rendre!) Fournier aztán Didon páterről beszél, ami ismét zajos közbeszólásokra ad alkalmat. Később is lármás közbeszólások akasztják meg a megokolás felolvasását.

Dupuy miniszterelnök azt hiszi, hogy a Dreyfus-ügy már elég bajt okozott az országnak. (Helyeslés.) Fournier indítványát végzetesnek tartja. Az ország azt akarja, hogy legyen hadserege és van is, tehát megvédi becsületét és függetlenségét. Nem kell a tiszteknek megadni azt a jogot, hogy leszállhassanak a fórumra. (Élénk tetszés.) A hadsereg körül kell tömörülnünk! A szociálisták is szeretik a hadsereget! (Fournier közbeszól: Persze!) Akkor hát vonja vissza indítványát! — Dupuy végül az indítvány sürgősség ellen nyilatkozik. (Dörgő taps. Kiáltások: Plakátot tenni kell.)

Az indítvány sürgősségét erre 474 szavazattal 26 ellenében elvetik.

Páris, december 20.

A franciaországi antiszemita-liga Párisban falragaszokon hirdetőnyit tesz közzé, amelyben figyelmezteti a lakosságot, hogy a kormány a kamarában kijelentette, hogy a hadügyminisztériumban a Dreyfus-ügyre vonatkozó titkos iratesomó van, amelyet az állam biztonságának kockáztatása nélkül nem bocsáthat nyilvánosságra. Ebből a nyilatkozatból azt következteti a liga, hogy Dreyfus csakugyan árulást követett el igazságosan ítélték el. Fölszólítja tehát a kormányt, hogy az elítélt áruló pörének revízióját tűntesse meg s szigoruan járjon el azok ellen, akik a hadsereget sértik. Ha a kormány ezt nem tenné meg, mondja a felhívás, a nép ismét gyakorolni fogja változatlan jogait, amennyiben kimondja, hogy a haza veszedelemben forog és sikra száll a haza ellenségei ellen.

Páris, december 20.

A „Petit Journal” elmondja, hogy Dupuy miniszterelnök magához idézte Lehrun-Reault-t, aki nyilvánosságra bocsátotta Dreyfusnak elítélt vallomását s élénken szemére vetette, hogy olyas valamit mondott el, amiről szolgálatban szerzett tudomást. Majd meghagyta neki, hogy ezentul csakis fölebbvalóinak tegyen leleplezést. Hasonló jelenet színhelye volt az Elysées. Az idézett lap megjegyzi, hogy a kormány aggodalma különben természetes, mert Dreyfus vallomásának nyilvánosságra hozatala újabb lépésre adott okot egy idegen hatalmasság képviselőjének, akít ez a vallomás belevont az ügybe, jóllehet kötelezte magát, hogy ezt a lépést nem fogja megtenni.

volt minisztert és Forzinettit, a Cherche-Midi katonai fogház volt parancsnokát. A semmitűszék tudomásul vette Esterházynek levélben előterjesztett kérelmét, hogy hallgassa ki. A semmitűszék ez ügyben a jövő héten fog dönteni.

Páris, december 20.

A „Soir“ szerint a Dreyfus-fele titkos iratesomó Mantholon volt brüsszeli követnek egy jelentését tartalmazza, amely összejövetelekről szól, amelyeket állítólag Dreyfus egy német tiszttel a külföldön tartott.

A semmitőszék ma Darras tábornokot, Mildy őrnagyot, Gueriere ezredest és Anthoine kapitányt is kihallgatta Dreyfus állítólagos valóságai ügyében.

TÁVIRATOK

Dalmácia bekebelezése.

Zágráb, december 20. Az országgyűlés mai ülésén izgalmas jelenet játszódott le. Midőn Vuksan pisarovinai képviselő a terembe lépett, a baloldaltól „ki vele!” kiáltások hangzottak feléje. Az elnök figyelmeztette a képviselőket, hogy Vuksannak joga van a teremben lennie, de azért a láрма tovább tartott. A képviselők a lábukkal dobogtak és az asztalokat ütögették, mire az elnök tíz perczele felfüggesztette az ülést.

Az ülés újból való megnyitása után az elnök megrója Kutuzovics és Bedekovics képviselőket az előbbi események miatt. A bejelentések során vita fejlődik dr. Franknak Dalmácia bekebelezésére vonatkozó indítványa körül. Minthogy az indítvány a házszabályok 39. §-a szerint interpellációnak tekintendő, ma pedig nincs interpellációs nap, dr. Mazura ellenzi az indítvány felolvasását és azt mondja, hogy az nem vehető komolyan, hanem csupán agitációs eszköz. Dr. Frank a Ház hazafiságára hivatkozik, mire a Ház dr. Spovec indítványára megengedi a felolvasást. A vita során dr. Frank és Starcevic Dávid nagyon élesen kelnek ki a koalíció ellen, különösen az „Obzor“ pártja ellen, amelynek Horvátország hanyatlását tulajdonítják. dr. Frank indítványa abban csuesosodik ki, hogy a horvát országgyűlés Dalmácia bekebelezését Magyarországra való tekintettel nélkül, az 1861-iki leirat alapján, Dalmáciával egyetértőleg mindkét részről választandó 12—12 tagú bizottság útján intézze el, amely bizottságoknak feladata legyen a módokat megállapítása.

Az ülésen aztán harmadik olvasásban is elfogadják az indemnity-javaslatot. A „közös törvények kihirdetése“ fejezetnél azt kívánja dr. Vrbanics, hogy a boradótörvényt Horvátországban ne hirdessék ki, mert ellenkezik a kiegyezéssel. Indítványát azonban a Ház elveti és azután elnapolják a Ház üléseit január 16-áig.

Török biztos Krétán.

Athén, december 20. A szultán, hír szerint, Said pasát, a ruszcsaki vezért, akarja Krétába biztosnak küldeni.

Milos, december 20. György herceg Konstantin trónörökös kíséretében az „Amphitrite“ jachtal ma délben a tengernagyi hajó üdvözlésével ideérkezett. A zenekarok a görög nemzeti himnuszt játszották. György herceg és a tengernagykok kölcsönösen meglátogatták egymást, este pedig a tengernagykok a herceg tiszteletére ebédet adtak. Ejjelkor, a „Bugeaud“ fedélzetén hajókisérteivel folytatja útját Kréta felé. A trónörökös visszatér Athénbe. Milos lakossága nagyon lelkesen fogadta György herceget.

Athén, december 20. György herceg elutazása előtt Kréta hozzájárulását az ottomán államadósághoz hatezer fontban állapították meg.

A görög parlament feloszlata.

Athén, december 20. A király dekretumot írt alá, amelylyel a kámarát feloszlatta. Az új választások 1899. február 19-én lesznek.

Fashoda kiürítése.

Kairó, december 20. Marchand ma délelőtt tizenegy órakor katonáival egyetemben kivonult Fashodából. Mihelyt a francia zászlót bevonták, a várba kitűzték a brit és egyiptomi lobogót s a várat azonnal egyiptomi katonaság szállta meg. Marchand a Szobat-folyó felé indult.

A béke-eszme paródiája.

Pétervár, december 20. A „Ruszkij Invalid“ egy hadügyminiszteri rendeletet közöl, amely szerint a viñnai kerületben egy új (a huszadik) utász-zászlóalj fognak alakítani három utász- és egy táviró-századdal, a turkesztáni utász-félzászlóaljat teljes zászlóaljja egészítik ki, a kelet-szibériai utász-zászlóalj pedig egy új (harmadik) századot alakítanak.

A bolgár szobranje.

Szofia, december 20. A szobranje elfogadta a keleti vasutal kötött szerződést és a konverziós kölcsönről szóló törvényjavaslatot. Az ellenzék zajosan tiltakozott a törvényjavaslatok elfogadása ellen, azután elhagyja a termet.

A spanyol kormányválság.

Madrid, december 20. Blanco tábornagy ideérkezett. Azt hiszik, hogy a minisztertanács csütörtök előtt nem fog összeülni és hogy Sagasta pénteken fölveti a bizalmi kérdést a régens-királyné előtt.

A négerrek ellen.

Washington, december 20. A demokraták North-Carolinában mozgalmat indítottak avégből, hogy a négerrek alkotmányos választási jogát megszüntessék vagy legalább korlátozzák.

A domingói elnök meggyilkolása.

Cap-Haïtien, december 20. Híre jár, hogy Heureaux Ulissest, Santo-Domingó köztársaság elnökét, Jacmelben meggyilkolták.

Antiklerikális mozgalom.

Brüsszel, december 20. Az antiklerikális mozgalom ma már átplántálódott Löwenbe. A néptömeg egy ottani katolikus egyetemen hallgatóit megtámadta. Több mint harmincz ember megsérült. A csendőrség kivonult és számos tüntetőt elfogott. Az egyetemen az előadásokat beszüntették. (N. Fr. Pr.)

HIREK.

ansztria-magyarországi védnöki tisztjére. A kinevezésről szóló királyi kézirat így hangzik:

Kedves báró Bánffy! Indítatva érzem Magamát a vörös-kereszt védnökségét Ausztria-Magyarországban, melyet Istenben boldogult nóm Erzsébet császárné és királyné ő felsége viselt, további intézkedésemig menyemre, Stefánia özvegy koronahercegné és főhercegnőre átruházni.

Kelt Schönbrunnban, 1898. évi december hó 16-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

— Egy különös üdvözlés. Gróf Zichy Jenő, a messze utról hazatért fáradhatatlan kutató, most két nap óta bizonyára ezerszámra kapta mindenfelől a levélben és táviratban küldött üdvözléseket. Nincs módunkban végignézni ezt a bizonyára érdekes gyűjteményt, hogy meglátnok belőle, hogy milyen körökben érdeklődnek az őshaza kutatása iránt s milyen módon fejezik ki ezt az érdeklődést. A sok távirat közül csak egyet közölök ma este a könyvomat. Ugron Gábor küldötte Székelyudvarhelyről s a távirat így szól:

Üdvözöllek. Igaz magyar vagy: a világ végeről is hazajöttél — disznóölésre. — Ugron Gábor.

Még egyszer átolvastuk a táviratot. Hát igaz ez? A parlamenten kívül is ilyen a tónus Magyarországon? Annyira megromlott a közizlés, hogy egy kiváló műveltségű, nagy kaliberű embernek ilyen a szellemessége?

Nem lehet ezt józanul elhinni. Az Ugron Gábor aláírása van rajta, de a hang, az a Polónyi Géza hangja.

Tizenegy hónapig volt ázsiai utján Zichy Jenő. Párát, kutatott, keresett, ezer veszedelmet leküzdött. A tudós kíséretével együtt annyi becses anyagot, annyi kincset hozott aminek a feldolgozása egy félesztendei komoly munka. Amit írni fognak ez utról, kíváncs és szomjas érdeklődéssel várja egész Európa tudós népe.

Ugron Gábornak pedig ehhez az eseményhez, amelyet az Akademiától kezdve minden tudós társaság irigyelt, nincs egyéb szava, csak hogy... nem is illő ismételn. Csak elszörnyedni lehet rajta és szomorkodni. Vagy elhinni Ugron Gábornak, hogy az igaz magyarnak (a mai Polónyi időkben) az a kriteriuma, hogy a világ végeről is hazajön — disznóölésre. Pedig nem is ölik most a disznót, nevelik és szaporítják.

— Auersperg hercegné halála. Bécsbe, mint tudósítónk jelenti, Auersperg-utí palotájában tegnap este elhunyt Auersperg Vilma hercegné, a hetvenhárom éves hercegné a család csehországi birtokainak volt tulajdonosa. Egyetlen leánya volt az elhunyt Colloredo-Mannsfeld Ferencnek. E-előtt ötvenhárom esztendővel ment férjhez Auersperg Vincze herceghez. Házasságából öt gyermek született. Köztük Auersperg Ferencz József herceg, aki jelenleg a család feje. A hercegné halálát egy régóta húzódó betegség okozta.

— Expedíció a váltóláz tanulmányozására. Koch Róbert, a tuberkulózis-bacillus felfedezője, esztendők óta foglalkozik a váltóláz baktériumának tanulmányozásával. Tanulmányaival annyira vitte már, hogy vállalkozhatott egy expedíció vezetésére, amelynek az a célja, hogy Kelet-Afrikában és az indiai holland gyarmatokon, a betegség székhelyén, tanulmányozza a betegség bacillusait. A német kormány, mely ezt a vállalkozást pénzrel ellátja, első részletként hatvanezer márkát adott az expedíció céljaira. A tanulmányut két esztendőig fog tartani.

— Ad notám. A postahivatal nemcsak karcsonykor oktatja ki a közönséget a csomagolásban, hanem ujesztendő felé is szokott jótanácsokat adni a levelek fôladási módjára nézve. Ilyenkör ugyanis számszorosán emelkedik a levélforgalom. A posta azt kívánja, hogy a Budapestre szô leveleket, ha nagyobb számban vannak, ossza zét a fôladó kézbesítô postahivatal szerint (az üdvözlô és postit, a várbeli és krisztinavárosi különkülön) és külön csomóba kötve lassa el az ülvö postahivatal czimével. A kézbesítés gyorsága végett szükséges, hogy az utca vagy tér nre elé a kerület számát is odairják. A december 31-én

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A vörös-kereszt új védnöke. Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Stefánia özvegy trónörökösnet nevezte ki a boldogult királyné ideiglenes utódjául a Vörös-kereszt egyis

reggel foladott leveleket még a délután folyamán és január elsején délelőtt folytatódólagosan kézbesítik. — Ezek a postának elég szerény kívánságai. Csak valahogy el ne feledkezzék róla a közönség vesztendőig.

— Az ezredik hajó. Orsován, mint lapunknak jelentik, tegnapelőtt délután tarack-lövészekkel ünnepelték azt a nevezetes eseményt, hogy a vas-kapui hajózási csatornán, megnyitása óta, ekkor haladt keresztül az ezredik hajó. Az „Európa” nevű gőzös vontatta felfelé az 5050 métermázsas buzával megrakodott teherhajót. A gőzhajózási társulatok s más testületek táviratilag üdvözölték ez alkalomból Dániel kereskedelmi minisztert.

— Nagy erdőtüzek. Mint Temesvárról jelentik, a szerb Dunaparton óriási erdőtüzek voltak napokban. A Sterbec nevű fensík erdőseiben tűz támadt s mivel oltásra gondolni sem lehetett, oly rohamosan terjedt a veszedelem, hogy esténként mértföldekre menő tűzvonal jelezte a bős elem pusztítását. Végre a tegnapi eső eloltotta a tüzet. A szerb kincstár száz ezrekre rugó kárt szenved.

— Árpádkori temető Egerben. Érdekes hírt közöl velünk egri tudósítónk: A város határában levő „Szép asszony völgyében” fekvő szőlők egyikében a munkások ásás közben számtalan emberi és állati csontvárat, kengyelvasakat, zablyákat, dárkákat, kardokat, nyilakat, karpercezeket, csatokat, löszerszámdiszítéket és bizancti keresztet „Cristoforo romano” fálírású átlukasztott pénzdarabokat találtak. A baces régiségeket Kandra Kabos és dr. Bartalos Gyula megvizsgálták. Szerintük sok körülmény azt mutatja, hogy az ásás helyén és környékén temető volt a honfoglalás korában. Az ásást nagy szorgalommal folytatják.

— Nyilatkozat. Ma értesültem róla, hogy nevem aláírásával egy litografizott levél küldött szét az „Országos Hirlap” olvasóinak, melyet se nem irtam, se nem láttam, se róla tudomásom nem volt. A levél tartalma ugyan ártatlan és az általam szerkesztett lap ajánlását tartalmazza. De minthogy én ilyen leveleket se írok — hadd ajánlja a lap magamagát; — ismétlem tehát, hogy e levél nem származik én tőlem. *Mikszáth Kálmán.*

— Vonatkisiklás. A Bukarestből Verciorován át Budapestre jövő gyorsvonat hálókocsijáról, mint tudósítónk táviratozza, az éjjel Teregova mellett leesett a gáztartály. Ettől aztán a kocsik kirogtak a sínekbe s a vonat is elakadt. A pályatest rendezéséhez tízenkét órát vett igénybe. Addig a közlekedés csak átszállással volt lehetséges.

— Háltözés. Szunyogh Kálmán, Szabolcs vármegye alszámvéveje, hosszas betegség után december 18-án harminczéves korában elhunyt.

— Aki a szerencse kikért. Bécsi tudósítónk írja ezt a nem egészen valószínű történetet:

Egy dúsgazdag bécsi gyáros házában a ház kisasszonyának eljegyzését ünnepelték. Elhatározták ebből az alkalomból, hogy a ház egy régi, hű szolgáját megörvendeztetik. Az öreg nevelőnek szót volna a meglepetés, aki közel husz évig tanította a család gyermekeit. Már a legkisebb is kinőtt a keze alól és a gyáros nem akarta, hogy a derek öreg ember kenyér nélkül maradjon. Amugy is üldözte eléggé a balszerencse. Kifutó képességei dacára nem tudott sohasem megfelelő alkalmazáshoz jutni. Amihez hozzáfogott, sohasem sikerült. Valósággal legendaszertű volt az öreg szerencsétlensége, mely minden lehető formában üldözte és megnehezítette családjá fenntartását.

Az ünnepies alkalomkor úgy határozta el a gyáros, hogy oda kényszeríti a szerencsét az öreg nevelőhöz. Meglesik, hogy mikor lép be a házba és egy zacskó aranyat tesznek a lépcsőház egy feltűnő helyére, ahol okvetlenül a szemébe tűnik. Ha majd az öreg előáll a talált aranyokkal, nem akad gazdájuk és így az övé marad a nagy kincs. Így is eszelkedtek. Beleavatták a dologba a portást is, nehogy valami szemes ember álljon odább az aranyokkal. Másnap elrendezték a dolgot és az emeleti lakásban az egész család várta az öregot. Ez be-

lépett, megkezdte a leczkét és nem szölt a zacskóról, melyet meg nem látta teljesen lehetetlen volt. A gyáros sehogysem tudta megérteni a dolgot és végre odafordult az öreghez:

— Nem talált kérem a lépcsőkön valamit? A nevelő láthatólag elpirult erre a kérdésre és akadozva válaszolt:

— Kérem, uram. Husz év óta járok a lépcsőkön. Ma megakartam próbálni, hogy feltudok-e jönni behunyt szemekkel. És föltudtam jönni.

— Öngyilkos rendőrtisztviselő. A budapesti államrendőrség egyik régi, szorgalmas tisztviselője Kerekács Dániel, ma éjjel öngyilkosságot követett el. Reggel holtan találták hivatalában, a főkapitányság Zrinyi-utcai palotájában. Az öngyilkosságot a hivatalszolga vette észre, aki tákarániment a szobájába. Mikor belépett, megrémülve látta, hogy Kerekács Dániel nyilvántartó ülőhelyzetben a kilincsen függ. Rögtön levágta a szerencsétlent, de már késő volt, Kerekács halott volt. A szolga értesítette az öngyilkosságról az inspekcziós tisztviselőt, aki a rendőrorvossal azonnal fölsietett. Az orvos véleményeszerint Kerekács már kevéssel éjjel után meghalt. Mint a vizsgálat kiderítette, a nyilvántartó már régebben készült a halálra. Hónapok óta buskomor volt és gyakran emlegette, hogy elemeszi magát. A múlt héten mégget kért a rendőrség fotografusától, aki persze nem adott neki. Hogy mi volt öngyilkosságának oka, arról semmi írást sem hagyott hátra. Mégis sejtik, hogy mi keserítette el annyira a szerencsétlent. Négy évvel ezelőtt megházasodott, de házassága nem volt boldog. Szorgalmával szép kis vagyont gyűjtött magának; villája volt Káposztás-Megyeren, háza Ujpesten, sőt egy kis pénze is volt a takarékpénztárban. Az asszony, kinek első férje is öngyilkos lett (a kutba ugrott), rá akarta venni, hogy adja el ingatlanait s emiatt nem volt otthon egy nyugodt percze sem. Idegája támadt, jókedve eltűnt, életuntta lett, míg ma éjjel eldobta magát az életet. Kerekács legutóbb a büntügyi nyilvántartás vezetője volt. Ő kezelte a gonosztevők arckép-albumát, az úgynevezett fekete könyvet és nemcsak a tizezernyi arcképet tartotta áttekinthető rendben, hanem a hozzájuk tartozó életrajzokat is olyan pontosan csoportosította, hogy ez a gyűjtemény teltett minden európai rendőrség gonosztevő-albumán. Kerekácsot özvegyén kívül kiskoru leánya gyászolja.

— Újságíró sorsjáték. Az újságírói sorsjáték iránt annál élénkebb az érdeklődés, minnél inkább közeledik az első húzás ideje, január 4-ike. Hogy a budapesti újságírók humanitárius mozgalma a külföldön is mily figyelmet keltett, mutatja az, hogy külföldről is egyre érkeznek a sorsjáték kezeléséhez sorsjegyekért megrendelések. Megemlítjük, hogy Sándor szerb király a neki küldött sorsjegyekért 100 forintot, a londoni Rotschild-ház angol pénzben tíz fontot, özvegy Hirsch Mórné Párisból 500 forintot, Coburg Fülöp herceg 100 forintot és Brankovics pátriarka 100 forintot küldötték a Budapesti Újságírók Egyesületének.

— Báró Splényi fegyelmi ügye. A főkapitány tudvalevőleg fegyelmi vizsgálatot indított báró Splényi Ödön belvárosi rendőrkapitány ellen, az Engel-féle borhamisítási ügy vizsgálatában elkövetett szabálytalansága miatt. A főkapitány ítélete kétszáz forint pénzbírságról szól. Az ítélet megokolásában ki van emelve, hogy báró Splényi mulasztást követett el azért, hogy az Engel-féle bormintákat a félnek kiadta, anélkül, hogy bevárta volna a feltes hatóság további rendelkezését. Enyhítő körülményül a főkapitány felelőti azt, hogy Splényit ez ideig hosszú szolgálata alatt fegyelmileg felelősségre nem vonták, s hogy a jelenlegi esetben sem merült föl ellene rosszhiszeműség gyanúja.

— Rácz Pali gyerekei. Harminczhatan vólnak Rácz Pali fiai. A legöregebbik, akit apja nevére kereszteltek, a minap gondolt egyet: meg-boszanja a kedves mostoha és édes öccseit; meg-változtatja a nevét, azaz hogy predikátumot kér, czim és jelleg nélkül. Ki is választotta a predikátumot: a „Nagyeczi” előnevet s folyamodott a királyhoz a megkülönböztetés engedélyezéséért. A többi Rácz azonban nagyon megharagudott emiatt és a harminczöt testvér legrangosabbika, Rácz Laczi most nyilatkozik a harminczhatodik ellen, aki külön akar lenni, mint ők. Azt mondja, hogy Rácz Pali nem is igazi cigány, csak olyan fél-vér, mert az anyja horvát asszony volt. Holott

Rácz Laczi, meg a többi Ráczé, igazi Fáraó nem-zetsegből való nő volt, névszerint Balázs Borbála, Balázs János híres cigányprimás leánya. Már most, hogy lesz-e előnév a Rácz-család háboruságából, vagy nem, az a legközelebbi jövő titka.

— Valódi Jaeger tanár-féle normál-alsóruhák (Benger gyármanya), kötött és szövött gyapjúrukat ajánl *Heyek Adolf*, Szervita-tér „*s vadászszőző*”.

Napirend.

Naptár: Szerda december 21. — Római kátholikus: Tamás apostol. — Protestáns: Tamás. — Görög-ország (december 8.) B. A. fog. — Zsidó: Tebeth 8. — Nap két: reggel 7 óra 31 perczkor, nyugszik: délután 3 óra 53 perczkor. — Hold két: délelőtt 11 óra 46 perczkor, nyugszik: éjjel 12 óra 50 perczkor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8–10-ig. Angol iparművészeti tárgyak kiállítása az iparművészeti muzeumban, nyitva d. e. 9–1-ig és d. u. 5–8. Megtekintése díjtalan.

Modern metszések kiállítása, az országos képtárban (Akadémia, II. emelet) nyitva d. e. 9–1-ig. Megtekintése díjtalan.

Nemzeti muzeum képtára nyitva délelőtt 9–1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (Erillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában, nyitva 9 órától délután 1 óráig.

A „Hódoló diszalfvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-út végén, látható reggel 9-től este 1/25 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek jegy 30 krajczár.

Véres családi dráma.

A sólyom-utca 22. számú házban ma délelőtt megrázó családi dráma történt. Egy jóra való, törekvő fiatal vasuti hivatalnok revolverével meglötte gyönyörű szép szöke feleségét, aztán maga ellen fordította a gyilkos fegyvert, és mikor a revolvergolyó nem tudott véget vetni életének, átvette magát a harmadik emeleti folyosó korlátján és szétzúzott tagokkal, holtan terült el az udvar kövezetén. Az eset részletei a következők:

Tamás József, baranya-mágoctsi születésű, harminczöt éves államvasuti raktárfelügyelő, ezelőtt nyolcz évvel vezetett oltárhoz egy jómódu fővárosi iparos aranyzóke hajú, gyönyörű leányát. Egy darabig boldog házasságot éltek, amelyből két kis lányka, a most négyéves Veronka s a két éves Terike született. De az asszony szépsége és az a csudás ragyogású hajsátor, mely az asszony fejét ékesítette, csakhamar átka lett a fiatal házasság életének. A férj észrevette, hogy az asszony másoknak is tetszeni akar és különösen csinos, fiatal szobaura, Hegedűs Sándor iránt érdeklődött feltűnően, aki egy fővárosi betegsegélyző pénztár hivatalnok. Tamás József szívébe féltékenység költözött s a házasság között ettől kezdve napirnden volt a pörpatvar. Az asszony azonban mindig meg tudta nyugtatni férjét és így történt, hogy mikor augusztus elsején a sólyom-utcai lakásukba költöztek, Hegedűs Sándort is magukkal vitték s az új lakásban is rendelkezésére bocsátottak egy kis hónapos szobát.

Az asszony az új lakásban sem javult meg. Tamás előbb szép szóval intette feleségét, kérte, könyörgött neki, de hiába. A férfi ekkor elhatározta, hogy eltépi azt a köteléket, amely feleségéhez fűzte. A múlt héten bement a házmasterhez és így szölt hozzá:

— Vegye le nevemet a lakók táblájáról, mert én elmegyek innen. Nem élhetek tovább a feleségemmel. Régen látom már, hogy a szobaurat szereti, hát legyen boldog vele.

Tamás elment és egy hétig nem ment a lakására. De nem tudott beletörődni sorsába. Az a hűtlen szép asszony már nagyon is a szívéhez nőtt és különösen az a két ártatlan, szöszkehajú csöppség volt az, ami visszahúzta a családi tűzhelyhez. Hosszas töprengés után elhatározta, hogy még egyszer megpróbálja, hátha visszahódíthatja az asszonyt. A zsebeit megrakta cukorkákkal a két kis leány számára, úgy állított be ma délelőtt tíz órakor a feleségéhez.

A gyermekekét a folyosón találta. Kézben fogta és bevezette őket a feleségéhez. Ujból kérte, ujból könyörgött neki, hogy legyen egészen az övé — és ujra hasztalanul.

A szerencsétlen ember erre végleg elkészedett. Előrántotta revolverét s az asszonyra sűtötte. A lövés zajára kisiető szomszédok látták, amint

Tamásné fölírta a konyhaajtót, véres arcczal a folyosóra rohant. A férj utána sietett, átnyalabolta és visszavitte a lakásba. A házmesterné berohant a lakásba és látta, hogy a férj kezét tördelve, zokogva térdelt a divánon eszméletlenül fekvő asszony előtt.

— Az Istenért, mit tett, Tamás ur! — kérdezte rémülten a házmesterné.

— Már megbántam, amit cselekedtem!

A házmesterné lerohant a mentőkért és e közben még több lövés dörgése ráta meg az épületet. Ezeket azonban Tamás már maga ellen intézte. De a lövések rosszul találtak. A szerencsétlen ember erre kívánczorgott a folyosóra és néhány percczel előbb, mint ahogy a mentők a házba léptek, a vaskorlátot át az udvar kövezetére vetette magát. Az épen kilépő házmesterné előtt terült el a földön. Teste alaktalan tömeggő zuzódott, s összetört csontjai az izmokat, sőt még a ruhát is átszakították. Azonnal meghalt.

A rendőrség emberei csakhamar ott termettek a mentők után. A lakást lezárták s magukkal vitték a kulcsot. Az asszonyt, kinek sebe nem veszélyes, bár szép arcát örökre el fogja csufítani, a Rókus-kórházba, a férj holttestét pedig a boncoló intézetbe szállították.

A két kis leány most ott sir a jószívű szomszédok lakásán, akik az árvaikat gondozásukba vették.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Bibliás asszony.** A Népszínház idei szezonjának legnagyobb sikerű darabja a „Bibliás asszony”, amely ésténként zsúfolt házat csinált és ma este huszontötödikször került színpadra. A nézőtér ezuttal is egészen megtelt. Küry Klára kedvesen adta a czimszerepet, Németh és Csatai Zsófi (akiknek a darab fényes carriéréjében a legnagyobb részük van) pompásan mulattatták a közönséget, Szirmai a megszokott ötletességgel és eleganciával játszott és Bárdi Gabi megragadóan szép volt. Az est folyamán a nézőtér és a színpadon a legkitünőbb hangulat uralkodott; a közönség tapsolt és ujjaztatott.

* **Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színház igazgatósága egy új négyfelvonásos színművet fogadott el Herczeg Ferencztől, amelynek címe „Az első vihar” és amely februárban fog színpadra kerülni. A jövő év első ujdonsága Somló Sándor „Királyi házias élet” című verses vígjátéka lesz, amelyet január első felében adnak elő; a főszerepeket Császár, Vizvári, Pálffy, Gabányi, Dezső, Nagy Ibolya, Hegyesi Mari, Rákosi Szidi és Csillag Teréz játsszák. Megkezdtek továbbá a próbákat Voss „Bűnös” című háromfelvonásos drámájából is, amelyet Ahonyi Árpád fordított magyarra és amelynek első előadását január második felére tervezi az igazgatóság.

E két ujdonság előtt január 3-án fölelevenítik Toldi István „Kornélia” című színművét, amelyet 1874-ben adtak először a Nemzeti Színházban. A főszerepeket P. Márkus Emília, Vizváriné, K. Gerő Lina, Saacsavayné, Császár és Mihályfi játsszák.

A színház belső csarnokában most berendezik az új ruhatári helyiséget, és a legközelebbi napokban átadják a közönségnek. E hónap 24-én, amikor a színház zárva lesz, a nézőteret átalakítják. A középső bejáratot elzárják, miáltal a támlásszékek száma harminckettővel szaporodik, azonfelül a színpaddal szemben tizenöt páholyülés is lesz.

Jászai Mari betegsége miatt John Gabriel Borkman-t e héten nem adhatják elő, de a jövő hét folyamán okvetlen színpadra kerül.

* **Országos zeneakadémia.** A zeneakadémia ma rendezte ideai első nyilvános hangversenyét. A bemutatkozott növendékek közül első sorban Szigeti Dezső, azután Székely Arnold, Dobránszky Vilma és Roemer Karola keltettek figyelmet.

* **Premiére a Kisfaludy-színházban.** Az ó-budai színházban ma két fiatal szerzőnek, Virág Jenőnek és Hegyi Jenőnek „A Becskiek árvája” című népszínművét mutatták be. A közönség, amely a nézőteret teljesen elkapta, az ujdonságot rokon-szenves tetszéssel fogadta.

* **Szathmari Árpád.** Ez a jeles művész újra a Vigszínház kötelékébe lépett és ma a „Durand és Durand”-ban vizionáltuk. Pompás alakítását a közönség zajos derűtséggel és sok tapssal jutalmazta.

* **A Vigszínház új bohózata.** A Vigszínház legközelebbi ujdonsága „A galamb” című francia bohózat lesz, amelyet Ambrus Zoltán fordított. A darabot tegnap tartották meg az olvasó-próbát.

* **Odyseus.** A budai zeneakadémia 23-án, pénteken, a vigadó kis termében hangversenyt rendez, amelyen az ének- és zenekar Bruch „Odyseus” című drámai költeményét adja elő. A magánrészeket Csáky, Cathry és Ertl urhölgyek és Petrovics és Kéri urak éneklék.

* **Solymosi jubileuma.** Solymosi Eleknek, a Népszínház komikusának, harminecz éves színészjubiläumát csütörtökön üli meg a Népszínház. Ez alkalommal elsőrendű szereposztásban színpadra kerül „Lumpáczius Vagabundus.” A darab főbb szereposztása a következő:

Czérna szabó—Solymosi Elek, Csillancs Rózi—Blaha Lujza, Kamilla—Hegyí Aranka, Laura—Küry Klára, Fortuna—P. Lukács Juliska, Pitypalattyné—Csatai Zsófi, Enyves—Szirmai, Öreg tündér—Németh József, Lábszj—Horváth Vincze, Ékszerkereskedő—Vidor Pál.

Az előadás után Solymosi tiszteletére banket lesz a Royal nagytermében.

* **Az angol kiállítás.** Az iparművészeti muzeumban az angol nemzeti versenyen kitüntetett munkák kiállítása december 24-én, szombaton délután egy órakor bezárul. A kiállított tárgyakat ezután Bécsbe viszik, ahol az iparművészeti muzeumban szintén kiállítják.

FŐVÁROS.

(Az iskolák karácsonyi szünete.) A székesfővárosi és állami közép és felső iskolákban most ért véget az első harmad s a bizonyítványokat e hét utolsó három napján osztják ki. A karácsonyi szünet a fővárosi iskolákban december 23-án kezdődik és január 3-áig tart.

(A veteránok rendszabálya.) A szegény veteránokat megint rendszabályozzák. Az utolsó rendeletet, az arany kardbojt elkülönítését még tudomásul sem vették mindnyájan, máris új intézkedés érkezett, amely teljesen alássa a veterán méltóságot, kifogatja régi mivoltából, az aranynyal, ezüsttel díszített tábornoki uniformisból. A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy a honvédelmi miniszterrel a veteránok uniformisára nézve a következőkben állapodott meg:

Az „Albrecht főherceg-hadastyan-egyesület” egyenruháján a nadrág színe és díszítése megváltoztatandó; a kalap fekete forgója és kürt-boglárja, az aczel-kard, ezüst kardbojt és kardujj, az arany zubbonyzsinórzat, az arany kardszij és kardbojt, nemkülönben a gallér aranycsikja el van tiltva. A közös- és honvédhadseregbeli szolgálatban állók kardjától teljesen eltérő kard, fekete borkardkötőn viselendő.

A „Báró Edelsheim-Gyulay-hadastyan-egyesület” nem viselheti a vadász-kürtöt és a magyar koronát, a kabát színét pedig meg kell változtatni.

Az „Ifjabb Ráday Geden-hadastyan-egyesületnek az eddigi egyenruha viselése tilos.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Báti epizód.** Az ipolysági bálon történt a múlt évben, hogy dr. Sággy Benő valami miatt összeszólalkozott dr. Dedinszky Bélával. Az összeszólalkozásból párbaj lett s az ellenfelek kardra megverekedtek. Az affaire az ipolysági törvényszék elé került, amely Dedinszkyt tizenégy napi és Sággyt háromnapos államfogházzal sújtotta. A budapesti ítéletábla Dedinszkyre három napi államfogházát mért, a másik félre nézve helybenhagyta az elsőbíróóság ítéletét.

— **Várkonyi sajtópöre.** A budapesti törvényszék november elején két rendbeli ígatásért és két rendbeli becsületsértésért tíz haví fogházra és négyszáz forint pénzbüntetésre ítélte el Várkonyi Istánt, az ismert szocialista-vezért. A vádlott, valamint védője, Eötvös Károly, semmiségi panaszszal élt, de a királyi kuria, amely ma tárgyalta ezt az ügyet, mind a két semmiségi panaszt elvetette.

SPORT.

+ **Turhírek.** Báró Rothschild Nathan Debutante-nak egy Altorp-tól származó fellestevérét Novitas-nak nevezte el. Czigánylegény befejezte versenykarrierjét, ménésbe került. — A nizzai versenyekre egyetlen magyar lovat sem neveztek. — Williamson Angliában nagy sikerrel lovagol, a mult csütörtökön is nyert egy gátversenyt.

+ **Magyarország versenydíjai.** Magyarország versenydíjai a jövő évben meghaladják a két millió koronát. A díjak a következőképpen oszlanak meg:

Budapest	1,280.000 korona
Tátra-Lomnic	140.000 „
Tata	20.000 „
Alag, Siófok, Pozsony	290.000 „
Vidéki versenypályák	120.000 „

Összesen: 1,900.000 korona.

Ha már most ehhez hozzávesszük a téték és bánatokból befolyt és kiosztandó összegek díjait, úgy koronákban körülbelül két milliónál többre tehetjük a jövő évben kiosztandó versenydíjak összegét.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A miniszterelnök dr. Csiky Gyula kolozsvári lakost miniszteri segédfogalmazóvá, — a pénzügyminiszter Virág Géza nagyváradi pénzügyi fogalmazót a makói pénzügyigazgatóság segédtitkára végleges minőségben, a bányászati tisztviselők összesített létszámába Kolbenheyer Vilmos tisztjelöltet segédmérnöké, a lőcsei pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez Kottler Béla állami végrehajtót pénzügyi számtiszté, a sátorajja-újhegyi adóhivatalhoz Lupis Gyula királyhelmecezi adóhivatali díjas gyakornokot adóhivatali tiszté, a beregszászi pénzügyigazgatósághoz Dezső Géza végzett joghallgatót pénzügyi fogalmazó-gyakornokká, Murányi Géza lővai lakos díjnoskodó ideiglenes minőségű pénzügyi számgyakornokká, Závicsa Géza brassói lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. (Budapesti Közlöny 292. szám.) Adópénztárnoki állásra a kisujszállási királyi adóhivatalnál két hét alatt, fogalmazó-gyakornoki állásra a szegedi pénzügyigazgatóságnál két hét alatt, pénzügyőri főbiztosi állásra az egri pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt, pénzügyőri szemlélti állásra a balassagyarmati pénzügyigazgatóság kerületében két hét alatt, irrodavezetői állásra a dévai pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt.

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdaság.

A földmívelési miniszter a munkás-egyleteknek. Darányi miniszter az aradmegyei feketegyarmati és a szabolcsmegyei cibakházi munkás-egyleteknek 265 kötetből álló, teljesen felszerelt népkönyvtárt, azonkívül a bodrogközi négyletnek, melynek élén Majláth grófné áll, 521 kötetből álló népkönyvtárt adományozott.

Ipar- és kereskedelem.

A betegsegélyző pénztár. A budapesti kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága serényen folytatja újjászervezési munkálatait. Tegnap ülésén letárgyalta a pénztár új fegyelmi szabályzatát, amely szigorú fegyelem életbeléptetését célozza és most a kereskedelemügyi miniszter elé terjesztetik jóváhagyás végett. A nagy számmal megjelent munkás igazgatósági tagok ovációkkal halmozták el az elnököt, aki szigorúan parlamentárisan kezeli jogait s a régi többség helyett alakult új többségnek készségesen nyújt alkalmat reformterveinek megvalósítására. Az ülésen több választás megejtése céljából rendkívüli közgyűlés egybehívása iránt intézkedtek. A pénztár közgyűlése 60,000 munkás által közvetlenül választott 300 küldötthöz és az érdekeltek 4000 munkaadó 150 képviselőjéből áll, tehát valóságos munkás parlament. Több folyó ügy elintézése után még köszönetet szavaztak a pénztári titkárnak a fegyelmi szabályzat tervezetének kidolgozásáért.

Magyar terménykereskedők és gyárosok védőegylete. Tegnap tartotta alakuló közgyűlését a magyar terménykereskedők és gyárosok védőegylete. Elnökké megválasztott egyhangulag: Klein Gyula (Heller M. és társa cég), alelnökké: Freund Fülöp (Freund Antal és Fülöp) és Schwartz Ármán az Erzsébet-gőzmalom igazgatója. Az elnök megnyitó beszédében kifejtette az egyesület célját, mely szerinte egyelőre a hitelvédelemre irányul. Lényeges különbség van ugyan a terménykereskedelem és a kézműáru kereskedelem fizetésképtelenségei között. Annál gyakoribb, hogy az adós fizetésképtelenségét bejelenti csak azért, hogy az elért engedmények révén magának vagyonszaporulatot szerezzon. A terménykereskedelemben a fizetésképtelenségek csaknem kivétel nélkül arra vezetnek vissza, hogy egyesek erejüket messze fő-

lülhaladó üzletekbe bocsátkoznak. Ennek lehető megelőzése és megakadályozása képezi az egyesület főfeladatát.

Fizetés megszüntetések. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetés megszüntetéseket közli: Lefkovits Bernát Kassa, Schwarz Jozefino Veszprém, Nikotits János Dunaföldvár.

Köbányai sertésplaccz, decz. 20. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 47-5—48-0 kr.-ig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 46—47 krajczárig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 48-5—49-5 krig. Közép (páronként 251 320 kgrig terjedő súlyban) 49—50-0 kr. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban; 50—50-5 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli súlyban) 47-5—48 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 47—47-5 krajczárig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban, 45—46 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. decz. 18. napján volt készlet 37370 darab, decz. 19-én felhajtott 567 db, december 19-én elszállított 482 darab, december 20-ára maradt készletben 37955 darab. A bizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, decz. 20. A ferencvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. decz. 19-én érkezett 1260 drb. Készlet 609 darab, összes felhajtás 1869 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 1152 drb, elszállítatlan maradt 717 drb. Napi árak: 120—180 kilós 43-5—45 kr, 220—280 kilós 44—47 krajczár, 320—380 kilós 44—47 kr, öreg nehéz 43—47 krajczár, malacz 42—44 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sertés vásár, december 20. A mai sertés vásáron bejelentettek 21327 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 5187 darab fiatal sertést, 5460 darab magyar bizott sertést, összesen: 10647 drbot. Az árak nyomottak. Jegyzések: kilogrammonként élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 42—43-5 krajczáron, középminőségű sertés 40—42 krajczáron, könnyű sertés 36—39 krajczáron, fiatal sertés 35—44 krajczáron.

Pénzügy.

Az államvasutak fölöslege. A magyar királyi államvasutak igazgatósága december hó 16-án 1,500,000 forintot szállított be pénzügyi fölöslegül a központi állampénztárba. Ezzel a beszállítás tényleges összege 17,100,000 forintra emelkedett.

Közlekedés.

Oszták vasúti ügyek. Az osztrák vasutügyi minisztérium átadta az osztrák államvasutak főfelügyelőségének az új forgalmi utasításnak azt a tervezetét, amelyet a déli vasúttársaság a közös igazgatósági értekezlet nevében bemutatott és utasította a főfelügyelőséget, hogy a tervezetet vizsgálja meg és közölje netaláni módosító és pótutóiratjait.

Vasúti értekezlet. Bécsben december tizenhatodikán, Eger udvari tanácsos, a déli — mint ez idő szerint ügyvivő — vasut vezérigazgatójának elnöklése alatt megtartott együttes igazgató-értekezleten elhatározták a vasúti személy- és áru-díjszabások tekintetében a korona-értéknek újévtől kezdődőleg általános alkalmazását; elhatározták továbbá, hogy a Párisban 1900-ban tartandó nemzetközi kiállításra és annak idején onnan vissza szállítandó tárgyak úgy az oda, mint a visszazállításnál ötvenszázalékos viteldíj-kezdményben fognak részesítettül. A legközelebbi együttes igazgatói értekezlet jövő évi február kilencedikén Budapesten lesz.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE

Budapest, december 20.

Téli álm.

A vége felé közeledő év utolsó heteiben immár — úgy látszik — téli álmát alussza a gabonabörze. Krajczáros fluktuációk fel és lefelé. Ennyi az egész. A mai gyér forgalom eredménye 1—2 krajczáros áremelkedés az összes határidők-nél és változatlanul fentartott árak a készáru-piacon.

Buzából elkelt vagy 15,000 métermázsa (közte 2000 métermázsa szerb buza) változatlan áron. Csak egyes elsőrendű tételknél konstatáltak némi árajáulást. Így néhány tétel 79—80 kilogrammos tiszai buszáért 10 forint 80 krajczárt fizettek három óra.

A többi cikk ára változatlan, csekély forgalom mellett. A határidőpiacon zárul a márcziusi

buza 9 forint 70 krajczár után 9 forint 67 krajczáron, az áprilisi 9 forint 50 krajczár után 9 forint 47 krajczáron, a rozs legmagasabb napi árában 8 forint 27 krajczáron, a tengeri 4 forint 88 krajczáron, a zab 5 forint 90 krajczáron, a repce 12 forint 25 krajczáron, az októberi új buza 8 forint 50 krajczáron.

Amerikában megint 5/8 centtel emelkedtek az árak, mert Argentiniában esett az eső, aztán némileg gyengültek a jegyzések, mert a látható buzakészletnek 3,821,000 bushellel való gyarapodása vált ismeretessé. Végül egyenlegként egy fél centes árajáulás maradt fenn.

Az európai piacokon jelentéktelenek az árváltozások.

Az Unio látható gabonakészlete kitett

	ezer bushelben			
	e héten	mult héten	1897	1896
buzából	30559	26732	35564	55163
tengeriből	18153	17347	38559	18073

Az atlanti kikötőkből elszállították a mult héten

	Angliába	Franciaországba	Belgiumba	Németországba	Atsbbi kontinensre
	ezer bushelben				
buza	2080	30	920	110	120
tengeri	1740	180	911	1080	90

ASÁKBAN

liszt	480000	—	—	—	90000
-------	--------	---	---	---	-------

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 k. 10.75 frton, 100 mm. 79-5 k. 10.75 frton, 150 mm. 79 k. 10.75 frton, 200 mm. 80-8 k. 10.80 frton, 200 mm. 79-6 k. 10.60 frton, 600 mm. 79-5 k. 10.60 frton, 300 mm. 79-2 k. 10.60 frton, 300 mm. 78-6 k. 10.80 frton, 600 mm. 79-5 k. 10.75 frton, 200 mm. 79-5 k. 10.70 frton, 100 mm. 79 k. 10.65 forinton, 100 mm. 78 k. 10.50 frton, 100 mm. 78 k. 10.40 frton mind három hónapra.

Pestvidéki: 100 mm. 78 k. 10.70 frton, 100 mm. 77-5 k. 10.55 frton, 1000 mm. 78-5 k. 10.55 frton, 100 mm. 78 k. 10.50 frton, 100 mm. 77 k. 10.40 frton, mind három hónapra.

Mindszentí: 8200 mm. 78-5 k. 10.67-5 frton három hónapra.

Hartai: 1600 mm. 76-5 k. 10.82-5 frton, három hónapra.

Bácskai: 1240 mm. 75 k. 10.30 frton, három hónapra.

Szerbiai: 2090 mm. 77-5 k. 8.50 frton, három hónapra.

Rosz. 100 mm. pestvidéki Budapest 8.10 forinton, készpénzben.

Zab. 100 mm. Budapest 6.— frton, 150 mm. 6.02-5 frton, 100 mm. 5.90 frton, 100 mm. 5.85 frton, készpénzben.

Tengeri. 300 mm. Budapest par. 4.40 forinton, 200 mm. Kis-Ujszállás 4.15 forinton készpénzben.

Árpa. 100 mm. takarmány Budapest par. 6.40 frton készpénzben.

Hivatalos készárujegyzések.

Áru	M	100 kgr. készpénz-ára		100 kgr. készpénz-ára	
		frtől frtig	frtől frtig	frtől frtig	frtől frtig
Buza	Tiszavid.	74	—	75	10.05 10.20
		76	10.25 10.35	77	10.40 10.45
		78	10.50 10.60	79	10.85 10.70
		80	10.75 10.80	81	—
Pestvidéki	74	—	—	75	10.— 10.15
		76	10.20 10.30	77	10.35 10.40
		78	10.45 10.55	79	10.80 10.65
		80	10.70 10.75	81	—
Szerb	74	—	—	75	10.05 10.20
		76	10.25 10.35	77	10.40 10.45
		78	10.50 10.60	79	10.65 10.70
		80	10.75 10.80	81	—
Rosz	elsőrendű	70—72	8.25 8.30	—	—
		—	8.15 8.25	—	—
		60—82	6.10 6.40	—	—
		62—64	6.70 7.50	—	—
Árpa	szeszifz.	64—66	7.70 8.50	—	—
		—	—	—	—
Zab	új	89—41	5.70 6.05	—	—
		—	—	—	—
Tengeri	bánsági	—	5.55 5.60	—	—
		—	5.50 5.55	—	—
Repce	káposzta	—	—	—	—
		—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Határidő	Déli tőzsde zárata			
		december 19-én	december 20-án	december 21-én	Leszámitó áróllyamék
buza	márczius	9.62	9.64	9.69	9.71
	április	9.42	9.44	9.49	9.51
	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
rozs	márczius	8.22	8.24	8.28	8.30
	április	—	—	—	—
	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
tengeri	május	4.88	4.85	4.90	4.92
	november	—	—	—	—
zab	márczius	5.89	5.92	5.90	5.98
	október	—	—	—	—
repce	augusztus	12.20	12.30	12.30	12.30
	—	—	—	—	—

Előfordult határidőkötések.

Délelőtt. Buza márczius 9.86—67—64—9.70 frton, április 9.47—45—9.50 forinton. Rozs márczius 8.22—8.27 forinton. Tengeri május 4.89—85—4.91 frton.

Délután. Buza márczius 9.69—9.67 forinton, április 9.49—9.47 forinton. Rozs márczius 8.27 frton. Zab márczius 5.90 forinton. Tengeri május 4.90—4.88 forinton. — Repce szept.-re 12.30—12.30 frton.

Gabonaforgalom

1898. december 19.

	érkezett	elszállított
m é t e r m á z s a		
buzából	27666	—
rozsból	784	—
árpából	1804	101
zabból	917	—
tengeriből	1686	95

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 99300 mm. Rozs 9500 mm. Árpa 71100 mm. Zab 37100 mm. Tengeri 5000 mm. Liszt 9400 mm.

Raktárház: Buza 67561 mm. Rozs 3849 mm. Árpa 613 mm. Zab 3882 mm. Tengeri 202 mm. Liszt 1811 mm.

Silos: Buza 32000 mm.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE

Budapest, december 20.

A mai tőzsde szilárd volt. Nemzetközi papírok közül államvasuti részvények emelkedtek, míg a helyi piacon Rimamurányi és Villamos vasúti részvények voltak keresettek magasabb árak mellett. Ezekben a papirokban a forgalom is élénk volt.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 391.—, 391.90, Osztrák hitelrészvény 359.55—360.40, Osztrák-magyar államvasut 362.50—364.20, Rimamurányi 283.50—284.50, Villamos vasut 229.75—231.75, Budapesti takarékpénztár 231.— forinton.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1430, Salgótarjáni 609, Közúti vasut 370.50—372.—, Villamos vasut 231.50—233 Magy. hitelrészvény 391.25—391.80, Rimamurányi 284—285.50, Osztrák hitelrészvény 359.90—360.25, Osztrák-magy. államvasut 364—364.60, Koronajáradék 97.80, Fiumei hitélr. 96, Budapesti takarékpénztár 232—234, Egyesült fővárosi 1172—1175, Weitzer 260.— frton.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 forint, 8 napra 4.50—5.— frt, december utóljára 8.—9.— forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	decz. 20.	decz. 19.
Magyar aranyjáradék	120.—	120.—
Magyar koronajáradék	97.80	97.80
Magyar hitelrészvény	391.25	391.25
Magyar ipar és keresk. bank	101.75	101.75
Magyar jelzálogbank	244.—	244.—
Magyar leszámító bank	258.—	258.—
Rimamurányi vasut	285.50	288.—
Osztrák hitelrészvény	360.—	360.—
Déli vasut	64.50	65.50
Osztr.-magyar államvasut	364.—	362.60
Közúti vaspálya	370.25	371.—
Villamos vasut	231.—	228.—

Délután 4 órakor zárulnak:

	decz. 20.	decz. 19.
Osztrák hitelrészvény	359.55	359.80
Magyar hitelrészvény	390.80	391.—
Osztr.-magyar államvasut	363.90	362.30
Leszámító bank	258.—	258.—
Rimamurányi vasut	286.90	283.—
Közúti vaspálya	370.25	371.—
Villamos vasut	231.50	228.25

SZÍNHÁZAK.

Budapest, 1898. szerda, december 21-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlés 25. Havi bérlés 20.

Crampton mester.

Vigjáték 5 felvonásban.

Ira: Hauptmann G. Fordította: Karczag V.

Személyek:

Crampton	Ujházi
Gertrúd	Virvári M.
Özv. Wiesner	Paulayné
Stähler Adolf	Császár
Schlier Miksa	Dezsi
Kirchstein	Egressy
Milins német	Bakó
Janczky, pedikus	Lalabár
Popper	Herváth
Feist, vendéglős	Abonyi
Kasner	Körömségi
Kunze	Paulay
Szifart	Mészáros

Kézelt 7 órákor

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ

Blaha Lujza asszony mint vendég

Az édes.

Népszínház 3 felvonásban. Ira és zenéjét szerette ifj. Bokor József.

Személyek:

Özevgy Pörgéné	Blaha Lujza
Sárika, leánya	Blaha S.
Bezzeg Dani	Szabó A.
Galamby Ferkó	Vidor
Huszthy Benő	Tollagi
Mándrucz Amín	Solymosi
Fürge Péter	Lebínszky
Köklér Pista	Ujvári
Jutka	S. Harmath
Ortze	Vidorné

Kézelt 7 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

Színházi műsorok a 14. oldalon.

A Kőbányai Király-Sörfőző

Dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár urak által gyógyszerelőkre ajánlott

Góliát-Malátasöre

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarákban, gyengeségben stb. kiváló sikerrel használhatók.

Legkellemesebb üdítő-ital.

Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

Karácsonyi ajándéknak ajánl

BRACHFELD F. *csász. és kir. adv. szíllés*
BUDAPEST, V. ker., **DOROTTYA-UTCA 7.**

1 doboz, 6 pár, első. Hungária női 4 gombos kesztyűt 9 ft.
(A székes fővárosi állami kesztyűtelep gyártásúja.)
1 doboz, 6 pár, francia 4 gombos női kesztyűt 12 ft.

Legujabb nyakkendő- és zsebkendő különlegességeket.

Francia illatszereket és többi cikkeket legnagyobb választékban,

mérsékelt áron.

SZABADALMAK

gyors és lelkiismeretes kiszolgálását végzi a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz.

Tudósok és feltalálók számára a szabadalmak értékesítését végző vállalatot ajánljuk. Megrendeléseket és levelezéseket a fenti címre küldjék.

VIGSZÍNHÁZ

549. szám. 549. szám.

A tekenősbéka.

Bobózat 3 felvonásban. Ira Leon Gandillot. Fordította Fál J. Béla.

Személyek:

Champfleur	Göth
Léon, felesége	Lánczy
Lezarcquis	Kiss L.
Bignot	Gál
Jancz, ügyvéd	Balassa
Adolph	Tapolczai
Giboulas	Ráczkai
Giboulasné	Hunyady
Julliette, leányok	Bakó
Angéle	Pécsi P.

Kézelt 7 és 9 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

Vagy *Egy nap a tekerő színházban.*

Énekes játék 3 felv. Ira Owen Hall. Ford. Fál J. B. és Makai E. Zenéjét szerette Sidány J.

Személyek:

Reginald Fairfax	Szentmiklósy
Bronville	Paláshy
Cunningham	Ódry Z.
Grimston	Károly
Downey	Simon
Bolton	Béres
Vun-Csi	Szilágyi
Imári mári	Boross
Mimóza gésa	Kovácsy
Aranyvirág	Bukai
Bimbó	Harsányi
Aranyháza	Héber A.
Ibolyácska	Gombaszegi
Julliette	Róza
Constance Wynne	Sz. Szilassy
Mary Worthington	Varga A.
Edith Grant	Asztalosy
Molly Seamore	Szalóczy

Kézelt 7 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Egy nap a paradicsomban.

Fővárosi körút 3 felvonásban. Ira: Gáti.

Kézelt 7 órákor.

Az uri közönségnek legjobban ajánlom ruhabérleti rendszeremet
Deutsch F. Károly, Andrassy-ut 1.

PERZSA-SZÖNYEGEK

egy része az az block megvett keleti házának átvittett a fővámbából

József-tér 8. Grand Magazin Orientálba,

hol míg a közlet tart

10 frt Hamadának,
15 frt átvitték,
25 frt Carmani függönyök,
8 frt □ m. padló-szőnyegek,
még 25 bál a fővámbában vám nél. állandóknak. **M**
Bővebbet csak József-tér 8.

Legalkalmasabb

karácsonyi és ujévi ajándékok:

arany- ezüst-ékezetek, lánczok, gyűrűk, zsebkörök, ingakörök, ébrestők stb. ugy készpénzért, mint előnyös és szolid

részletfizetésre

legelőcsöbbsen vásárolhatók 5 évi jótállás mellett

SERÉNYI

óra- és ékszer gyári-raktárában BUDAPESTEN,

VII., Erzsébet-körút 34., I. em.
Fiók-üzlet: II., Fő-utca 21.

A világhírt AUDEMARS FRÉRES genfi órágyár

ktz. vezérkísérlete.

Vidéki megbízások pontosan eszközöltetnek

* * TELEFON. * *

Képes árjegyzék ingyen.

Jfj. Nagel Ottó

könyvkereskedésében

Budapest,

Muzeum-körút

2. sz.

a Nemzeti színház körkötőiben nagy választékban kaphatók

karácsonyi és

ujévi

ajándékoknak

alkalmas

képes- és meséskönyvek

ifjúsági iratok, diszművek

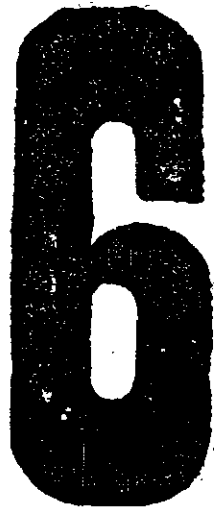
és

imakönyvek.

Bárhol és bárk, által hirdetett könyvek nálam kaphatók.

Vidéki megrendeléseket azonnal eszközözlök.

Könyvárjegyzék ingyen.



huzásra érvényes újságírók sorsjegye

ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény a 20.000 kor. stb. stb.

Első huzás

visszavonhatatlanul

már jövő hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít:

A Budapesti Újságírók Egyesületének sorsjáték kezelősége

IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Erzsébetvárosi Takarékpénztár

r.-t.

BUDAPEST,

VII. kerület, Károly-körút 13. szám.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	N. Kir. Operaház	Vigadóház	Közpínház	Magyar Színház	Vár Színház
Csütörtök	Az aglegények	Parasztheesület Bajazzo	Családi örömeik	Lumpáczius	B. A. L. E. K.	—
Péntek	Az aranyember	A házi úcsók	A tekenősbéka	Baba	Aranylakodalom	Rejtett boldogság
Szombat	—	—	—	—	—	—
Vasárnap d. u.	—	—	Mozgó fényképek	Az unatkozó király	A gésák	—
Este	Az ember tragédiája	Carmen	Aeneas papa	Falu rossza	B. A. L. E. K.	—

Csak 14 forint 75

4 köbméter (1 öl) selejtes kemény tüzi-fa

(vendéglők, kávéházak, bentselek kisebb háztartások részére) továbbá jobb minőségű

cser vagy bükkfa **16 forint 75 kr.**

4 köbméter (1 öl) felaprítva, házhoz szállítva, pénzébe hordva.

Eustig és Csa Tüzi-fa-raktár: Felső-rakpart 2/3. Városi iroda: Erzsébet-tér 15. Telefon: 29-69.



A modern vegyészeti hatalmas haladása és az ebből származó számtalan kozmetikus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált

Dr. Lengyel Frigyes-féle Nyírfa-balzsamot

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott széplőseről van szó. Ez a nyírfa-balzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyéljárás alapján praeparáltak és csak az után 150 fegyelomban. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső rétegeit leoldja és az által az elhalt és tisztított bőr fiatal színűvé és rugalmasabbá válik. A nyírfa-balzsamot minden bőrbetegségek, mint a viszketés, szélő, vörös foltok és anyafoltok, simítja a ráncos bőrt és a himlőhelyeket lassankint teljesen elcsatja és az arcbőrnek údo és egészséges színt kölcsönöz.

1 korab ára használati utasítással együtt 1.50. A nyírfa-balzsam hatásának támogatására dr. Lengyel Frigyes-féle

Benze-szappan

ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden jobb gyógyszertárban. Főraktár Magyarország részére **Török József** gyógyszerésznél Budapest, VII., Király-utca 18. sz.

Fiatal leányok karácsonyra a legjobb és legolcsóbb

MAGYAR LÁNYOK

képes hetilap fiatal lányok számára.

Szerkeszti **TUTSEK ANNA.**

Karácsony estére minden előfizető megkapja az első számot és kedvesebb ajándékkal nem igen lephetjük meg a fiatal leányt, a kinek olyan nehéz jó olvasmányt adni. A karácsonyi szám az egész ünnepen való érdekes olvasmányt nyújt és örömet okoz neki minden vasárnap, a mikor beköszönt hozzá az 8. lapja. Az első számban rendkívül érdekes s tanulságos pályázatot tüntünk ki.

Előfizetési ára negyedévre 1 forint 50 kr.

Előfizetés küldendő postautalványon a „MAGYAR LÁNYOK” kiadóhivatalába, Andrassy-ut 10. sz.

A címszélén kérjük Andrassy-ut 10. sz.

Karácsonyra

gyermeknek a legjobb és legolcsóbb



Az Én Ujságom

képes gyermek-hetilap.

Szerkeszti: **FŐSÁ BÁCSI.**

Az első számot karácsony estére minden előfizető megkapja. Az Én Ujságom a gyermekeknek a legkedvesebb karácsonyi ajándéka, az egész ünnepen át mulat a sok mesével, varssal, tréfával, képpel és tudja, hogy minden vasárnap új meg új öröme lesz az ő aranyos ujságával. Januárban minden előfizető gyönyörű naptárt kap ingyen az 1899. évre.

Előfizetési ára negyedévre 1 forint.

Előfizetés küldendő postautalványon az „Én Ujságom” kiadóhivatalába Budapest, Andrassy-ut 10. szám.

Megrendelhető:

1. Utánvétellel bérmentve.
2. Két forintos havi részletre a megjelölt 12 kötet egyszerre szállítva.
3. Egy forintos havi részletre egyelőre 6 kötet szállítva, 10 részlet befizetése után további 6 kötet.

Mikszáth Kálmán művel:

- I. A felkutatás vármegye.
- II. Az apró genyri és a nép.
- III. Nemzetes uralmak.
- IV. Pipások a kuzában.
- V. Tavaszri rügyek.
- VI. Urak és parasztok.
- VII. A két koldusfiók.
- VIII. Club és folyosó.
- IX. A beszélő kőntös.
- X. Pertye.
- XI. Levagvárok, kis primás.
- XII. Katághy Menyhért levelei

Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkái.

Olcsó egyöntetű diszkiadás 12 kötetben

A gyűjtemény ára **36 forint** diszkötésben

A kötetek fényesen vannak kiállítva, piros vagy barna kötésben.

Méltóztassék az alábbi rendelőlapon levágni és aláírva lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

A Réval Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaságnak Budapesten. Megrendelem a t. Társaságtól az „Országos Hírlap” kiadóhivatala után.

MIKSZÁTH KÁLMÁN összegyűjtött munkáit 12 diszkötésű kötetben 36 forintért.

a) Utánvétellel bérmentve.

b) 2 ftos havi részletfizetés mellett, a 12 kötet egyszerre való szállítást kívánva.

c) 1 ftos havi részletfizetés mellett, olyképen, hogy 6 kötet azonnal szállíttassék, a további 6 kötet pedig 10 részlet befizetése után.

Az első részlet utánvétellel szállítandó be, a továbbiak 100 hótól mindaddig fizetendőek a Társaság pénztárára Budapesten, míg a más vételára társaságnak. A részletfizetések be nem tartása esetén sziveskedjék a Társaság az esetleges díjazást postai megjelölés után, a postaköltség hozzászámítása mellett beszedni. A részletek elmulasztása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a gyűjteménynek teljes vételára esedékesé válik. A gyűjteménynek a befizetett részletek által még nem fedezett része a részvénytársaság tulajdona marad.

Lakóhely _____ Név _____
 Kelet _____ Állás _____

Az UJ IDŐK

HERCZEG FERENCZ

lapja kitünő és vegyes tartalommal, művészi illusztrációkkal jelenik meg. Színes és egyszerű műmellékletei a bekeretezésre érdemesek. Februárban is egy gyönyörű 8 színben nyomtatott műlapot ad. Az új negyed újévkor kezdődik, de az új előfizetők a gyönyörű karácsonyi számot, valamint az Erzsébet királyné díszes emlékfüzetét ingyen kapják. Az UJ IDŐK minden ízében a magyar család lapja, szórakoztatója.

Negyedévre 2 forint.

Kiadóhivatal: Andrassy-ut 10.

Bel- és külföldi híres gyártmányu zongorák, pianinók és harmóniumok legdusabb választékban a Zenepalotában



STERNBERG ARMIN és TESTVÉRE
cs. és kir. udvari szállítók.
Zongora-termek
Kossuth Lajos-utca 22. szám a.
(Károly-körút sarkán). Zenepalota.
Nagy kölcsönző intézet.
Zongorahangolási és karbantartási évi bérletek a fővárosban. Egyszeri hangolás 2 frt. Javítások pontosan teljesítettek.

Halaku acél patkó-sarok.
Ietemesen olcsóbb árak.
Folyton élős; csúföklépkés lehetetlen.
Biztos lépés által a lovat kiméti.
Kaszab és Breuer
Budapest, Kültör Váci-út 91.
Patkoló anyagok és csavar-árak gyára.

Segalkalmasabb karácsonyi ajándékok.
BÁRÁNY DEZSŐ
mü-hangszerkészítő
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 57.
Speczialistaregi mesterhangszerek javításában A legújabb hegedügerendák feltalálójá. Különlegességek a legfinomabb klasz és német hurokban. Mindennemü hangszerek nagy raktára, u. m. önműködő és hajtó családi zeneművek, heznált és ócska hangszerek ujakkal becsereitettek.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy bolthelyiség
a József-körút legélénkebb helyén
azonnal kiadó.
Czím a kiadóhivatalban.

A nagy krach!
New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kiméltlenül és így egy nagy ezüstáru-gyár kényeszerive lön egész készletét a munkaerőnek nagyon csekély megtérítése ellenében eladni. En nagyok felhatalmazva ezen meghízás keresztülvitelére. Ennek fogva mindenkinek megkírdóm a következő tárgyakat csupán 1 t. 6.60 megtérítése ellenében, és pedig:
6 drb legfinomabb asztali kését, valódi angol pengével,
6 drb amerikai szabadalmazott ezüst-víllát egy darabban,
6 drb amerikai szabadalmazott ezüst-övkanaalat,
12 drb amerikai szabadalmazott ezüst-kávéskanaalat,
1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-levesmérőt,
1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-tejmérőt,
2 drb amerikai szabadalmazott ezüst-tojás-kohelyt,
6 drb angol Victoria-alsófűtőczt,
2 drb feltűnést keltő asztali gyertyatartót,
1 téaszűrőt,
1 drb legfinomabb cukorkhintőt.
44 drb összesen csak frt 6.60.
A fenti összes 44 tárgy ezélt 40 forintba került és most ezek frt 6.60 minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesen féherézer; vsmely az ezüst-szint 25 évig megtartja, amiért jótállás állaltatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés
nem szédélgesen
alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat mindenkinek, akinek az áru meg nem felel, az összeséget minden akadály nélkül visszatéríteni; és senki so mulassza el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen díszgarnitúrát megnézze, mely
karácsonyi, ujévi, menyegző és alkalmi
ajándéknul minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas. Kapható csupán:
A. HIRSCHBERG'S
Hauptagentur d. vereingigten amer. Patent-Silberwaarenfabriken.
Wien, II., Rembrandtstrasse 19/0 Telephon Nr. 7114.
Szétküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előleges be kúldésével. Tisztezt por hozzá 10 krajczár.
Csak a mellékelt végjeggyel valódi (egészévi-ércz).
Kivonat az államévi iratokból.
Küldeményt megkaptam s meg vagyok elégedve: kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért.
Bárd Bányfnyó.
A küldeményt megkaptam s az meg vagyok elégedve.
Laid, 1898. asept. 1. C. Chotek-Gudenus gróf.
A közzélt legnagobb megleggedésel kaptam; kérek még egy nagyobb küldeményt. Budapest, II., Fő-utca 7.
Dr. Paizer Alajos, cs. és kir. katonavörvos

Karácsonyi ajándéknak legalkalmasabb a könyv.
Legszébb mesekönyvek és ifjusági iratok. Diszes kötésekben.

Andersen meséi. 4-adrétü díszkiadás.	2.-	Jókai Mór mesekönyve	8.50
— 8-adrétü kiadás. Kötve	1.50	Legszébb regénygyűjtemény	1.20
Bánfi J. Magyar L. utazásai	5.-	Ludwig Julis. Virágok az utróten. Öt elbeszélés	1.80
Barfus E. A gyermekművelgy. Díszkötés	1.20	Mayne-Keid. Vilmos a hajósinas	3.-
Bechstein L. Egyszer volt, hol nem volt	1.40	— A skalpradázok	2.40
Benndorf P. Az ezeregry régi. Kötve. 8-adrétü kiadás	1.80	— A Tuzóld	1.50
— 4-adrétü díszkiadás	2.40	— A fiatal utazók	— .90
Beutner R. Gyermekek öröme. Elbeszélések	1.50	Mikszáth K. A két koldusdiák	2.50
Burnett. Kis lord. Kötve	2.50	— Tavasi rögök	8.-
— Sárka története	1.50	— A kis primás	1.80
Christian V. Kolombus Kristóf	1.-	— Magyarország lovagvái	8.-
Davdet A. Egy hajó története. Kötve	1.50	Münchhausen báró, a híres föllentő kalandjai	1.40
Don Quixote a híres manchai lovag élete és kalandjai	1.40	— csodálatos kalandjai, csínjai, binjai, cselei és bohóc-szígai	1.-
Ezopus száz meseje. 4 színnyomatú képpel	— .80	Pajzkes Fr. A rekiant hagyatéka	3.-
Gaal M. Az utolsó lantos	— .80	— Messze nyugaton. Észak- és Dél-Amerikából	1.80
Géza. Egy valódi hős	1.20	— Brown Andrew, a vörös kém	2.-
Gerardo A. Az emberiség jöttvöi. Kötve	2.50	— Jim, a hurokvető kalandjai	2.-
Grundmann J. Péter a hírvivő	1.20	Robin Hood. A két testvér	— .80
Gulliver csodálatos utazása a Húptüi tópek kút és az óriások országában	1.50	Robinson az ifjúbál	1.50
Grünm A. Osregék a görög és római ókorból	2.40	Schantz Frida. Tizenkét elbeszélés	1.50
Grünm testvérek. Gyermekmesék. Díszkiadás	2.40	— Jó leánykának	1.-
Hauff V. Regék	2.40	Schmidt Kristóf. A husvéti tojások és öt más elbeszélés	1.80
Hay Vilmos. Ötven mese versekben	2.40	— Tannenburgi Róza és négy más elbeszélés	1.90
Hoffmann Ferencz elbeszélései az ifjuság számára. Mindegyik 4-4 képpel ellátva. Kötve 1-1 kötet	— .50	— Elbeszélései az ifjuság számára	1.50
1. Szorgalom és rostég. — 2. Mindenkü saját szerezésének koráca. — 3. A bűn rajja. — 4. Hála és megtérítés. — 5. Samuka. — 6. A jó fia. — 7. A rossz szellem. — 8. Diótörő és érekiány. — 9. Hol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segítség. — 10. Csizány Ferkó. — 11. Az erény jutalma. — 12. Az aranykereső. — 13. Mócsi. — 14. Tedd Vilmos története. — 15. Szegény ember szindékát köldög Isten bírja. — 16. Kővesd a jót és mézes szil tartanod semmitől. — 17. A madárkereskedő.	— .50	— és mások. Százötven rövid elbeszélés az ifjuság számára	1.80
Hoffmann Ferencz. Kis mesekönyv	1.20	Schumann Berta. A nagymana meséi	2.-
Hobnauer J. Elbeszélések a magyar történelemből	1.40	P. Szatmári Károly. Gróf Teleki Blanka élete	2.50
— Mária Terézia és a magyarok	1.40	— Magyar Pantheon	8.-
— V. László. Keresztes vilézek	1.20	— Rossz asszony vért veszi	2.50
— Erzsébet. Történeti beszély	1.20	— Vilöz Holbár. Venczel lovas	1.20
— Magyar királyok és hősök csarnoka	2.-	Tissandier G. A tudomány vértanúi	2.-

Megrendelések az ORSZÁGOS HIRLAP kiadóhivatalához, Budapest, József-körút 65. küldendők, hol még a beérkezés napján intéztetnek el.

Szabóalmak
kiszéközl és értékesít
Pataky H. és W.
Budapest,
VII. ker. Erzsébet-körút 42.
Központ: Berlin, Laisztur. 25
Fünnéti 1882. óta.
Saját iradék: Prága, Hamburg, Köln, Frankfurt, Lipca, Boroszó, Varsó, New-York, Hannover.
Eddig 30.000 benyújtást több mint 30.000 megbízás.
Értékesítési szerződések
2 1/2 millió márká értékben kötettek.
Felvilágosítások és prospektusok ingyen.
A magyar kereskedelmi mu-musom képviselője.
Makulatura-
papir
olcsón kapható.
Czím a kiadóhivatalban.

5 KILÓ POSTA ÖVEG RUM
Brazíliai rum 4.-
Cuba rum 4.50
Jamaika-rum, finom 5.-
Jamaika rum igen finom 6.95
Jamaika rum legfinom. 7.25
Ananas rum angol 10.-
Fejedelmi rum 8 koron. 15.-
Cognac 3 csillagos 8.25
1 postáládában 2 nagy üveg finom Jamaika rum és egy 1/2 kilós doboz csaszir kev. tea. összesen 4 frt. Ugyanilyen láda legeslegfinomabb minőségben 6.50 fr. 1/2 kiló dessert teaknyerre együtt minden láda 1 forinttal diágább. — Vidékre mindent fagymentesen, ingyen csomagolva küld utánvét mellett is.
PINTER GYULA
cs. és kir. udvari fűszer- és osemegészállító
Budapest, Kocskeméti-u. 15.

Hogy nyerte Csillag Anna asszony hosszú haját?

Csillag Anna asszonynak egészen rövid, csak 30 czm. hosszú haja volt és fejének idegbántalmái nagy szenvedést okoztak neki; e baj következtében haja teljesen kihullott; ekkor az a véletlen jött közbe, hogy őt megszólította egy polgárnő, aki Csillag Anna iránti részvétből azt kérdezte tőle: „Mi történt veled, gyermekem, miért vagy ugy leverve, mondd el nekem a te szenvedésed okát, én jó asszony vagyok, segíték rajtad”. Ez rögtön arra indította Csillag Anna a-t, hogy a jó asszonynyal mindent közöljön, amirő a polgárnő ezt mondta: „Nézz rám, gyermekem, én ma 85 éves vagyok; látál te már az életben olyan haját az én koromban, amilyen nekem van, ugyebár nem. Hogy honnan van ez, mindazt el fogom neked mondani, de nagyon kell figyelned rá. En egy kenőcsöt csinálók neked, amelyet te ugy fogsz készíteni, ahogy én azt megmutattem neked; ez növényekből és füvekből áll és azt fogod mindennap használni s már az első nyolcz nap mulva nem maradhat el a biztos siker.”

És ugy volt. Csillag Anna megtanulta a titkot s az általa mondott növényekből kenőcsöt készített magának, amelyet mindennap használni kezdett és a 8-dik napon főhajása egészen elmúlt, a hajkihullás teljesen megszűnt, így tehát oka volt a legnagyobb öröme, mely őt arra indította, hogy tovább használja a kenőcsöt és 14 havi használat után elérte Csillag Anna asszony az 6 hosszú, óriási Loreley haját, amely ma már több, mint 1 m. és 85 czm-nyi hosszú.

Mialatt Csillag Anna asszony az általa készített kenőcsöt csak önmagának használta, több hölgyismerőse jött hozzá, akiknek hasonló fájdalmaik voltak és őt megkérdezték, hogy miképp kapta az 6 szép, hosszú haját

Hogy még több meggyőződést szerezzen róla. Csillag Anna az ismerőseinek adott e kenőcsből és csodák csodája, a kenőcs sohasem tagadta meg hatását s mindennütt a legfényesebb eredményei voltak, amelyek őt arra indították, hogy a nagyrabecsült közönségnek a kenőcsöt hozzáférhetőbb tegye, mert ez jótétemény, amelyet Csillag Anna asszony csak oly módon yakorolhat, hogy kenőcsét tegyelenként 50 kr., 1, 2, 3, és 5 forintért mindenkinek hozzá férhetővé teszi melynek központi gyári raktára **Bécs, I., Seilergasse 7.** sz. a. van. Csillag Anna asszony haj- és szakállnövesztő kenőcse a legmagasabb körökbe is bejutott és mindenfelől a legnagyobb dicséretekben részesült, ugy, hogy fejedelmek, főherczegnők és a legnagyobb diplomataik is indítottva érezték magukat, hogy neki a szép és hasznos találmányért dicséző iratokat küldjenek. ugyszintén az egész művelt világ által is beküldetnek mindazok részéről, akik a Csillag Anna-féle kenőcsöt felhasználják.

A Csillag Anna-féle kenőcsöt fölösleges sok magasztalással elhalmozni, mert e kenőcs önmagát dicséri ugy, hogy egy vevő száz meg száznak ajánlja, mert mindenki, aki ezt használja, kész a tiszta igazságot megmondani, hogy ez az egyedüli biztos szer, mert ezt siker koronázza.

Mindenki, aki még nem szerezte meg a kenőcsöt, vegyen egy tégelyt belőle, hogy annál hamarabb meggyőződhessék annak igazi hatásától és meg van róla győződve Csillag Anna asszony, hogy mindazon hölgyek és urak, akik ezt megrendelik, meleg köszönetnyilvánításban fogják őt részesíteni.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előrefizetendők készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czélszerű az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

LEVELEZÉS.

Oktober 19. vagy November 2. ? Oly jól láthatlak, ha csak messziről is. Remélem észrevetted, hogy figyelmeztettelek e lapra. Nagyon kérek, találkozzunk valahol egyedül, de csak egyedül. Már oly nagyon vágyom utánad! Helyet és időt közzöld levélleg oda, hol telefonom van. Ugy-e megteszed? Nagyon hála leszek. 2473—1

Csinos szöke szellemes bakfisch, művésznövendék a festő-akadémián, egy fess és okos író, vagy más művésznel óhajt levelezni. Leveleket „Bohéme” alatt továbbít a kiadóhivatal. 7093—1

Florensa. Szerény kívánságának mint látja ezennel e'get tesz. Hogy mulaj mindíg? Nincs kizárva az, hogy karácsony vasárnapján ellátogatók önköz. Addig is kérem üdvözlőmet k. mamájának ugyszintén Erzsikének átadni, maradjok alázatos tisztelője, rodnok. 7176—1

Gertrud. A levélírás bármily kellemes és élvezetes mindig meddő marad. Tudja már aranyos ugy-e, hogy mire írom ezt. — Mért nem akar alkalmat adni a találkozásra — kíséret nélkül? Ezt kéri a magácskát örökké imádó Sanyija. 7170—1

Édes. Aranyos és nekem a legdrágább sorait megkaptam. Nem gondoltam soha, hogy így ki fog fűntetni. Holnap természetesen ott leszek és már alig várom a boldog perczeket. Számtalanszor csókolja Manó. 7174—1

HÁZASSÁG.

Intelligens izraelita 30 éves fiatal ember, egy 40 év óta fennálló gyár tulajdonosa, házasodni akar. Oly csinos, szerény igényű leányt keres feleségül, kinek 10—15000 frt hozományja van. Leveleket „Gyártulajdonos” jelige alatt kéri a kiadóhivatalban. 7086—2

Kövérémet, ki csinos 23 éves róm. kath. leány, szeretném férjhez adni egy biztos állásu hivatalnokhoz. Hozomány 6000 frt butor s ke-lengye. Választ a kiadóhivatalba kérek „Komoly” jelige alatt. 7118—2

ALLÁST KERES.

Könyveid, magyarul és németül levelez is, helyben vagy vidéken keres állást. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal közvetít „Nagy praxis” jelige alatt. 7120—3

Kauczióképes leány élszámolásra keres csemeget vagy fűszerüzletet. Esetleg alkalmazást bármily tisztességes üzletben mint feliró- vagy elárusítósnak. Szíves megkereséseket kéri „Kauczióképes” jelige alatt a kiadóhivatalba. 7148—3

Kereskedő segéd, 20 éves jó házból jó bizonyítványokkal, beszél három nyelvet, fűszer- vagy vegyes-kereskedésben alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7172—3

ALLÁST KAPHAT.

Utazók havonként 50—100 frtot kereshetnek mellékfoglalkozásként. Ajánlatokat „Világczikk” jelige alatt a kiadóhivatalba. 7154—4

Nagy confectió-üzlet keres ügyes segédet, ki az eladásban és kizárólagosban jár. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéri „Szorgalmas” jelszó alatt. 6472—4

Az emberek ezrei panaszkodnak, hogy nincs keresetük. Intelligens egyének jövedelmező foglalkozást találnak. Ajánlkozók itt helyben naponta személyesen VI., Váci-körut 21. II. em. 7. sz. alatt jelentkezhetnek, vidékről pedig írásbelileg a legkisebb helységből is „Munka” jelige alatt szintén fenti czimen. 7027—4

OKTATÁS.

Correpetitornak ajánlkozok gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416—5

Joghallgató bármily otthon végezhető munkát elfogad igen olcsó áron. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kéri „Megbízható” czimen. 6606—5

Szabás és mintarajzolásban jó és alapos oktatást nyehetnek intelligens hölgyek a lehető legrövidebb idő alatt. Czim a kiadóhivatalban. 7102—5

Okleveles gyermekkertész, ki a magyar, német, héber- és elemi tantárgyakat kitűnő sikerrel tanítja s igen előkelő házakban működött, még néhány délutáni órával rendelkesik. Szíves megkeresések a kiadóhivatalban megtudható czimen. 7096—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Az Akácza-utca 56. szám 3-emelletes adómentes bérház igen kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet erről Messinger Jakab úrnál Budapest, VI., Teréz-kö. ut 2. szám. 7063—7

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyéni helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-2 emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 8662—17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemetőfű-czukorkát. 1587—18

Olcsóbb a házivarrónénél! Kitűnő szabónő elegáns ruhákat készít 5 frttól feljebb, vidékre s. Czim a kiadóhivatalban. 2428—18

Karácsonyfákat villamos világítással készít a Budapesti általános villanyfeszítési vállalat Homburg, Diemmer & Comp. Klauzál. utca 5. sz. 2461—18

Fagy-Balzsam kezeken, lábakon egyszeri bekenés által megszünteti az égetést, egy heti használat után még a nyomát is a daganatoknak. Egy tégely, utasítással 1 frt. Csemiczky gyógyszerész Budapest, VI., Szabolcs-utca 4. 7069—18

AZ ORSZÁGOS HIRLAP hölgyközönségéhez!

Megjelent

a legszebb divatújság, a

FRANCZIA DIVATLAP

az „Országos Hirlap” divatlapja.

Szerkeszti: **WOHL JANKA.**

A „Francia Divatlap” egy szerkesztésében mint kiállításában olyan újítást jelent, mely a divat-irodalom minden eddigi termékét fölülmúlja és a hölgyközönségnek minden elképzelhető divatkérdésben olyan tanácsadója, amilyen magyar nyelven eddigé, még nem jelent meg.

A **Francia Divatlap** havonként kétszer, és pedig minden hó 1-én és 15-én jelenik meg; terjedelme számonként 13 oldal; minden egyes száma egyaránt kiterjed a női divat minden ágára, a **gyermekdivatra** és a **kézimunkákra**; nagy és jelesen szerkesztett szépirodalmi és közhasznú rovatot is tartalmaz, valamint minden számban egy folytatolagos regényt közöl, mely könyvivalakjában nyomtatva évenként két kötetet ad; képes divatrésze teljesen Párisban készül; minden számanak külső lapja, továbbá belső 4. és 5. lapja gyönyörű színnyomatú képekkel lesz díszítve, így tehát minden szám három oldalon tartalmaz színnyomata képeket; minden második számához ingyen adunk egy életnagyságu kivágott szabásmintát; a „Francia Divatlap” az összes magyar divatlapok közt a legolcsóbb.

Előfizetési ára évenként 3 frt 60 kr., félévre 1 frt 80 kr., negyedévre 90 kr.

Kedvezmény az Országos Hirlap előfizetőinek!

A „Francia Divatlap” előfizetési ára az Országos Hirlap előfizetőinek:

Egy évre 3 forint, félévre 1 forint 50 krajczár, negyedévre 75 krajczár.

Az Országos Hirlap és Francia Divatlap együttes előfizetési ára

Egy évre 17 frt, félévre 8 frt 50 kr, negyed évre 4 frt 25 kr, egy hóra 1 frt 45 kr.

Megrendelhető az Országos Hirlap kiadóhivatalában, VIII., József-körut 65.

Azok, akik már most beküldik a Francia Divatlapra az előfizetési díjat, január elsejéig ingyen kapják a megjelenő számokat és előfizetésük január elsejétől számítható.